

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő: HEGEDUS NÁNDOR

Felelős szerkesztő: MARÓT SÁNDOR

MÉGJEGYZÉSEK

*

Mélyen tisztelt doktor úr, mi többször vitakoztunk már egymással politikai kérdésekről és sohasem tudtuk eddig felvetett problémáinkat — amint mondani szokták — özmegnyugvásra megoldani. Ön román ember, én magyar ember vagyok és — az álmeszme közös respektálásán felül — málok a szempontjaink. Azután van egy nagy hibám is még: zsidó is vagyok és ezzel ön ehogyszem tud kibékülni. Ha politikai diszusszióknak során már az érvekből kifogytunk és a látszat az, hogy nekem van igazam és a kisebbségi jogokat az állami szuverenitás meglegetésével nem lehet elmellőzni, ön nem gyszer vágta el a vitakozás fonálát azzal, hogy én végre is zsidó vagyok és mit akarok a magyarok kisebbségi életével, amelyez — mondja ön — tulajdonképpen semmi közöm. Csináljak román politikát.

Sokszor elgondolkoztam doktor úr ezen szemrehányáson. Néha felvettem magamnak a kérdést: nincsen-e önnek igaza? Meggyőztem önmagam, hogy nincs, de mindig szerettem volna valami könnyen negérthető argumentumot, az anekdotához közeljáró nagyon egyszerű bizonyítékot találni.

Ezeket a sorokat most azért irtam, mert rábukkantam arra, amit régóta keresek.

Ismeri doktor úr Bucsan Constantint, Goga Oktavian barátját, aki az Averscukormány idején államtitkár, vagy vezértitkár és képviselő volt. Bucsan urat tegnap meginterjúvolta egy újságíró Goga állítólagos antiszemitizmusáról és ezt a feleletet kapta:

— Goga nem antiszemita, de nem szereti azokat a zsidó újságírókat, akik meggyőződés nélkül, román nemzeti eszméket hirdetnek és román politikát akarnak csinálni.

Soha nem örültem úgy kijelentésnek, mint ennek.

Emlékezem doktor úr most már, hogy ehhez hasonló beszélgetésem volt önnel is. Egyszer Leonhardt Paukerowról, erről a nagyon ügyes román-zsidó újságíróról volt szó köztünk és én magyaráztam egyik cikkéről, hogy román ember léte is őszintén és bátran megmondja a román közigazgatás hibáiról az igazat, amire ön így vágott válasza:

— Ugyan kérem, az nem román. Így feleltem akkor önnek:

— Látja doktor úr, ez a Paukerow azt hirdeti, azt vallja önmagáról, hogy román. És ön nem hiszi neki. Hát akkor miért kívánja én tőlem hónapok és évek óta, hogy én román legyek. Hát nekem elhinné talán?

Bucsan Constantinnak — hogy reá viszatérjek — igaza van a maga szempontjából. És ezért nem csinálók én román politikát (a kifejezésnek nem állampolitikai, hanem nemzetpolitikai értelmében), hanem magyar kisebbségi publicisztikát. Ez ezidőszereint — hogy trivialis legyek — még jól áll nekem, hiszen magyarul beszélek és írok, magyarul nevelkedtem és a magyar impériumban a polgári jogok minden áldásában

részesültem úgy, hogy faképnél a magyar kulturát és a magyar kisebbségi érdekeket akkor se hagyhatnám, ha a magyarok se kérnének belőlem. Legfeljebb csöndesen lennék, meghúzódnék, de román publicisztának — aki ugyan magyar nyelven ír — fel nem csaphatnék.

Nem szereti Bucsan a zsidó újságírókat, aki meggyőződés nélkül csinál román nemzeti politikát és én nem akarok azok közé az újságírók közé tartozni doktor úr, akit a románok nem szeretnek. Mert azt lehet tagadni Magyarországon fajvédelmi szempontból, hogy a zsidó ne csináljon magyar politikát és lehet hangoztatni Romániában nacionalista jelszökeket, hogy zsidó újságíró ne hirdessen román nemzeti eszméket, de azt a jogot nem lehet megvonni, az arra való meggyőződés őszinteségét nem lehet kétségbevonni, hogy zsidó újságíró ne csináljon magyar kisebbségi politikát akkor, amikor ő maga is egy kisebbség, akár zsidó vallási, akár zsidó nemzeti, akár magyar nyelvi, akár magyar nemzeti kisebbség és így el nem vitatható tőle a jog, hogy azonos sorsban levő néprétegek érdekeit akkor is védje, ha az uralkodó nemzet sevisztái szerint nem tartoznak a magyar nemzeti kisebbséghez, de mindenesetre valamelyik címen, valamelyik kisebbséghez okvetlenül tartozik. Csinálhat, ha akar természetesen kifejezetten zsidó nemzeti politikát is, de én most arról a zsidóról beszélek, aki magyar kisebbségi politikát folytat.

(Zárjelben mondom, hogy szigorúan magamról beszélek és nem az összes zsidóról, bár tudom, hogy a zsidóknak végzetik, hogyha ezren jót csinálnak, ezt nem írják javukra, de ha egy rosszat csinál, ezt mindjárt az összes zsidók terhére írják. Persze nekem meggyőződéseim, hogy én jót csinállok, de azért nem kívánom, hogy a felelősségben más is osztozzék velem, ha öntől esetleg mégis rossz osztályzatot kapnék).

Ön doktor úr nem ismer el engem címkéilag magyar újságírónak, aki magyar kisebbségi politikát csinálhat. De ha önre hallgatnék és román politikát csinálnék: akkor elismerne románnak? Nem úgy beszélne rólam, mint Goga és Bucsan a legjobb román újságírókról, Streitmanneról, Branisteanuról, Fagureról, Hönigmannról, Filottiról, akik zsidók és így megtagadják tőlük állandóan a jussot ahhoz, hogy román érdekeket képviseljenek, idegen sajtónak nevezik lapjaikat, sőt a Viitorul állandóan presa minoritarának, kisebbségi sajtónak gúnyolja őket is?

Nem akarok azok közé az újságírók közé tartozni, akiket a románok nem szeretnek — ismétlem még egyszer. Önök nagyon lenéznek a renegátot. Önök ma is telpiszkalják azoknak a románoknak a multját, akik valamikor a magyar politika szolgálatában állottak. Én nem akarom, hogy ön lenézzen. Én megalkuszom a helyzetet, de a meggyőződésemet nem tudom cserélni. Nem akarom, hogy azt mondja nekem egyszer: ön hazudik, ön képmutató.

De különben is doktor úr: a kisebbségi jog emberi jog. Ha én spanyol, vagy skót ember volnék, nem lehetne-e akkor is jogom

arra, hogy általános humanitárius és magassabb szociális szempontokból a magyar kisebbség mellé szegődjem? Scotus Viator teljesen idegen volt csehtől, románától, szerbtől, de azért sohasem mondták önök: mit avatkozik bele ez az idegen úr a mi bajainkba? Mindenkinél szabad tehát, csak a zsidónak ne volna szabad? Mi több: én elképzelnék román embert is, aki teljesen a kisebbségi követelések platformjára helyezkednék és valósággal élére állának az itteni kisebbségi mozgalmak egyetemének. Sajnos: eddig nem akadt ilyen.

Doktor úr: mondok még valamit, ha már itt tartunk. Ön gravaminálta egyszer beszélgetés közben, hogy a zsidók érveket szolgáltatnak, publicisztikai elant kölcsönöznek a magyar kisebbségi harcnak, hogy, pénzükkal támogatják az itteni magyar sajtót, literatúrát, színházat és csodálja a magyarokat, hogy ezt az erőforrást elfogadják.

Emlékeztetem önt valamire. Gondoljon csak vissza arra, hogy önök valamikor egyáltalában nem utasították vissza a zsidók segítőket, amikor önök voltak minoritási sorsban. A régi Magyarországon Jászi Oszkár, Szende Pál, Bíró Lajos, Pikler Gyula voltak a nemzetiségi jogok legbátrabb előharcosai. Valamennyien zsidók voltak. Nem tudok róla, hogy ön, vagy bármely erdélyi román tiltakozott volna valaha is az ellen, hogy ezek a zsidók a nemzetiségi — ma úgy hívjuk: kisebbségi — jogokért lángoló energiával küzdjenek? Mert ne lehetne tehát zsidó embernek ma a magyar kisebbségekért épp úgy sikra szállania, mint annak idején Magyarhonban a románokért tette? A radikális polgári-párt lapja a Világ zsidó kézben volt, szerkesztői Bálint Lajos és Purjesz Lajos zsidók voltak, a Világ volt a nemzetiségi szabadság propaganda-lapja és én arra emlékezem, hogy ön doktor úr, lelkes izgalommal olvasta mindig a Világot és sohasem mondta: ezek a zsidók minek ütök az orrukát az én román dolgaimba, sohase szegyezte elfogadni a zsidók védelmét és sohasem találta (izléstelennek, toladokónak, etnikailag képtelenségnek, hogy a zsidó újság az elnyomott nemzetiségekért küzd. Jászi Oszkár nagy műve „A nemzeti államok kialakulása és a nemzetiségi kérdés“ az önök evangéliuma volt évekig és én nem láttam román embert, aki ezt a szép könyvet tűzbe dobta volna csupán azért, mert a szerzője zsidó. Én nagyon jól emlékezem doktor úr, hogy a háború alatt a bácskai szerbek ellen indított monstre-hazaárulási pör vádlottait a szegedi törvényszék előtt dr Vázsonyi Vilmos és dr Gál Jenő védtek, mindketten zsidók és emlékszem, hogy a hazaárulásért bevádolt románokat Kolozsvárott dr Kertész Jenő védte, aki szintén zsidó és nem tudok róla, hogy önök zsidóhoz méltatlan feladatnak tartották volna a nemzetiségi vádlottak védelmét az uralkodó nemzettel és az államhatalom ügyészeivel szemben és nem tudunk róla, hogy a vádlottak megaláztatás tartották volna magukra, hogy a zsidó kriminalisták kelnek az ő védelmükre.

Nem uram, szabad nekünk, ha zsidók is vannak köztünk, a keserves küzdelmet vívó néprétegek mellé szegődnünk és azt ön sem tagadja, hogy a mostani magyar kisebbség

nem él rózsás viszonyok között. Mi egyébként is nem vagyunk vezérek és nem vagyunk ordítók, de látnunk már olyat is különben, hogy valamely kisebbség leghegyesebb vezetői az uralkodó hatalommal szemben zsidók voltak. Hogy csak egyet mondjunk: az osztrák parlament legveszedelmesebb cseh nemzetiségű negyvereke, legnagyobb botrányhőse, a cseh parlamenti tárgyalási nyelv legszájasabb demagógja Stransky volt. Ez a Stransky zsidó. És az eszták nem is ütődtek meg rajta.

Ha nem olvasom Bucsan Constantin kiáltását: ezt a levelet nem írom meg. De kapóra jött nekem, hogy elmondhassam mindezeket önnek, abban a reményben, hogy nem fogja többé kívánni tőlem, hogy

román nemzeti politikát csináljak. És én sem fogok hivatlanul és meggyőződés nélkül román publicista lenni, mert azt akarom, hogy a románok tovább is szeressenek.

... Lehet azonban, hogy mindez optikai csalódás. Nem volt soha nemzetiségi kérdés. Nincs kisebbségi kérdés. Nincs zsidó probléma és nincs magyar probléma. Nyugalom, csönd és megelégedés van. És csupán annak a francia képviselőnek van igaza, aki elkiáltotta magát:

— Ce sont des journalistes qui font du bruit.

Csak az újságírók ütnek zajt.

Viszontlátásra doktor úr a legközelebbi vitaközlősig.

Bocskay koronája

Az egész ország nagy fénnel és lelkesedéssel készült Ferdinánd király 60-ik születésnapjának megünneplésére. Ebből az alkalomból felmerült az a terv, hogy az ország a királynak ajándékozza Bocskay híres koronáját, amelyet a román történelemben is szerepe volt és amelyet most a bécsi császári múzeumban őriznek.

Egy bécsi lap munkatársa erre a hírre megkérdezte dr. Hermann udvari tanácsost, a bécsi műtörténeti múzeum igazgatóját, aki ezeket mondta:

— A Bocskay-koronával kapcsolatban eddig semmiféle tárgyalások nincsenek. Mintegy másfél évvel ezelőtt tárgyalunk a román kormányral, de azok a tárgyalások megszakadtak. A koronát Magyarország is igényelte, de ennek az igénylésnek nincs jogi alapja. Eladásról nem lehet szó, csupán cseréről és ehhez a művelthez is a jóváteletti bizottság engedélye szükséges. A múzeum csak akkor adhatja ki, ha Ausztria és Románia megegyeztek és a békeszerződésekben előírt formátusokat betartották.

— A Bocskay-korona, amely a császári kin-

csekszobában van, eredetileg II. Ulászló király tulajdona volt, aki amikor a törökök ellen vonult, Thurzó Sándor kincstárnokra bízta Budán a koronát. Itt került a korona a törökök birtokába. I. Ahmed szultán azután Mohamed pasa nagyvezérrel 1605-ben egy kard és egy kormányzópalca kíséretében elküldte a koronát Bocskaynak azzal, hogy fogadja el ezeket és viselje, mint a szultán hűbérurasságának jeleit. Bocskay el is fogadta, de csak mint ajándékot, amikor Bocskay II. Rudolffal békét kötött, nem sokára II. Mátyás királynak ajándékozta a koronát.

— A Bocskay-korona magja fából van, a mely aranyozott ezüst lemezzel van bevonva. Az alsó karima niello stílusú ornamentikával van díszítve, gazdagon van drágakövekkel kirakva. A kövek közül kiemelkedik egy gyönyörű nagy smaragd. A korona 6-moszkovita, vagy 6-lengyel eredeti munka.

— Ez a rövid története a Bocskay-koronának, amely Ausztria elvitathatatlan tulajdona és amelyre vonatkozólag ezidőszáig semmiféle tárgyalások sem folynak.

A prefektus nyilatkozata a drágaság elleni akcióról

Dr. Regman Miklós prefektus tegnap beszélgetett a nagyváradai sajtó munkatársaival és a drágaság elleni akciójáról ezeket mondta:

— Az az akció, amit a drágaság letörése érdekében megindítottam, természetesen még csak a kezdeténél tart. A szerdai ülés összehívásával azt akartam jelezni, hogy én nem indulok egyedül információk, vagy hangulatok után, hanem meg akarom állítani az összes érdekeltet és a fogyasztókat és a kereskedő és iparosok társaságainak összefogásával keresem a módokat, amelyekkel a mai nehéz megélhetési viszonyokba enyhülést hozhatok. Akcióim miatt egyes kolozsvári lapok kritikában részesítettek engem. Ki kell jelentenem, hogy engem szándékamtól elteríteni nem lehet, engem megfélemlíteni nem lehet. Viszont nem akarom, hogy bárki félreértse engem és ezért hangsúlyozom, hogy én nem a kereskedősztyálla ellen fordultok, én a drágaság ellen küzdök, én a tisztességtelen spekulációt akarom letörni és meggyőződésem, hogy ezen a téren első sorban a tisztességes kereskedelem faktoraik kell magam mellett találnom. Csak az állíthatja, hogy én a kereskedelem existenciájára török, aki a kereskedelmet kártékony, láncolatok árdrágítással ösztövezteti. Sem a kereskedelmet velezni, molesztálni nem akarom, sem annak a gyanúnak nem akarok tápot adni, hogy a kereskedőket esetleg kihasználják azok a közegek, akik a városban szeretnék halászni, de viszont nem térhetek el az illegitim magas árak elleni küdelemtől azért, mert a törvény betartásának ellenőrzése esetleg zaklatással is jár és nem engedhetem meg, hogy lehetetlenülne igyekezzenek tenni az ellenőrzést azzal az általános gyanúsítással, hogy a közegek saját hasznukra fordíthatják az én jóhiszemű akciomat. De mert éppen az u. n. zaklatásnak a törvényes kereteken szigorúan belül kell maradnia és lehetőleg mindenféle gyanúsítást el kell hárítani, én magam vezetem az akciót, személyesen járok el és személyesen látzok meg. De felkérek mindenkit, akinek eszébe vannak, aki gyakorlati segítséget tud nekem

nyújtani, keressen fel, akinek panasza van, forduljon hozzám szóban, vagy írásban (persze alaptalan gyanúsításokat nem kérek) és én remélem, hogy a város társadalmának támogatásával elérnem célomat. Az elsőrendű közszükségleti cikkeknek (liszt, kenyér, hús) árait feltétlenül maximálni kell, a többi cikkek árait maximálni nem akarom, csupán a megengedett tisztességes haszon áthágását akarom megakadályozni.

Selejtes harisnyák megérkeztek

minden színben Strada Rimanóczy-utca 4. szám

Abrahám Ártúrnál

Gyártunk precíz kivitelben mindennemű

fogaskerekeket

Andrikska és Rosenbaum

Str. Delavrance (Ritók-utca) 15. Telefon 209.

Atlantia- és Apolló mozgók

6 és 9 1/4 órákor.

3, 5, 7 és 9 órákor.

Ma, szombaton utoljára

„Szerelem a nő hatalma”

Izgalmas cirkuszdráma 6 hosszú felvonásban. — A főszerepben: A szép FERN ANDRA.

Ezt megelőzőleg: „Z. III. Zeppelin átrepülése Amerikába”.

A szünetben: GAL BANDI a kis hegedűművész koncertezik.

Vasárnap először:

Utazás a föld körül 18 nap alatt.

Jules Verne regénye nyomán.

Nagy levonások a vasúti munkaműhelyekben

A CFR. nagyváradai munkaműhelyében cserves dolgozóknak történnék. A műhelyben, keresek 2000—2400 lei havonta s végzik a kocsikon szükséges javításokat, ezenkívül napibér mellett felkötött munkások dolgoznak a vasutaknál 1400—1500 leit keresnek havonta. Mint látható, kis existenciáról van szó, akiknek minden lei fontos, mert ebből a jövedelemből kieltartani magukat és családjukat. A hivatalos óra 12 óra egyfolytában, utána 24 óra szabadság. Dolg van elég, mert ha a vasút forgalma a minimumra csökkent is, mindenkinek van munkája. Mit csinál azonban a kisalkalmazott, ha egy-két ezer leiből kell megélni? Értékesíti a szabadidőjét, tehát mellékfoglalkozást keres. Így aztán Püspökben lakó munkások földet bérelnek, vagy másnak dolgoznak, a többiek pedig, iparosok és a revizióban dolgozók saját szaktudásukat vállalkozásba, vagy otthon dolgoznak s a készítményt értékesítik, vagy irodákban feladatokat kapnak. Ha akarnák se dolgozhatnak egész nap a vasutnál, mert a mellék munka nélkül felkopnának az álluk a mai fizetés mellett. I. aztán érthető, hogy teljes erővel nem dolgoznak a vasutnál, mert ki vannak merülve a kényer utáni hajszában s viszont a szolgálat egyfolytában 12 óra, szintén megviseli őket.

Kapnak azonban prémiumot, amely a vasúti jövedelmezőségéhez s a szolgáltatásban tanult bűzséghez nő, vagy csökken. Erre azonban az, hogy amikor a drágaság a legnagyobb, akkor rendszeren nagy levonások vannak prémiumból. Legutóbb ez az iparosoknál 100 a munkásoknál 700 lei volt s nem mondták meg senkinek, hogy miért vonják le a tekintélyösszeget, amely így a tavaszihoz képest elenyész. Ehhez járulnak a büntetések, a legkisebb szabálytalanságra büntetés a válasz, olykor 4—500 lei. Mikor a fizetést és a prémiumot kérik kapják, nagyot néznek.

Például januárban 180 lei volt a prémium februárban 840, márciusban 1200, áprilisban 1450, májusban 1450, júniusban 1500, júliusban 1250. Most ebből levonnak 700 leit, egyenként 1000 leit. Joggal kérdezheti, hogy a maradékba hogyan éljen meg? Nem természetesen-e, ha befű egy kocsi, azonnal vámot vetnek rá a nélkülözök.

A vasut tehát rosszul teszi, hogy egyik kezével prémiumot ad, a másikkal elveszi annak egy részét. Azt mondják, hogy a prémium közficiense nagyon magas volt, azért kell most levonásokat — a büntetéseken kívül — végre hajtani. Ha a vasut jól fizeti alkalmazottait, annak hatása meg érezhető a vasúti forgalomban is.

(sz. d.)

Eladó National kasszák Siern Béla műszerész, Oradea-Mare, Strada Avram Iancu (Kossuth-utca) 18. szám

!!!

Ideal cipőkrem kapható a Mihai Viteazul (Nagy-piaci) elárusítóhelyen és Siern börtületben Str. Avram Iancu (Kossuth-utca) 9. sz.

Musztafa Kemal pasa közös megegyezéssel elvált nejétől

Egy angorai távirat lakonikus rövidséggel ejelenti azt, hogy augusztus ötödikén Musztafa Kemal pasa, a török köztársaság elnöke, közös megegyezéssel elvált feleségétől.

Ez a hír annál meglepőbb, mert Kemal pasa felesége elég nagy szerepet játszott férje karrierjének kiépítésénél; és mindenekelőtt az nagy függetlenséget biztosította férje számára, akkor, amikor ez még nagy érték volt Kemalra nézve. Kemal pasa felesége ugyanis egy igen gazdag kisasszony nagykereskedő leánya, szerepet játszott a török női mozgalmakban, elsőnek vette le a fátylat legalább a legenda szerint: mindenesetre elsőnek engedte lefénnyépezetni magát. A háború alatt mint ápolónő ment ki a frontra és ápolónői munkája közben ismerkedett meg Kemal pasával.

Kemal pasa neje résztvett a politikai mozgalmakban is és népszerűsége tett szert, még olyan körökben is, ahol csak kevés osztották a lelkesedést Kemal pasa iránt. Úgy látszik, hogy Kemal követni akarja Napoleon példáját, hiszen Napoleon is elvált Beauharnais Jozefintől, mikor trónra emelkedett, de később az volt az érzése, hogy ez a válás nem sok szerencsét hozott neki.

A válpör előzményeiről igen keveset tud a nyilvánosság, hiszen Angorában igen szigorú cenzura működik és így Kemal pasa magánéletét nem igen foglalkozhatik a sajtó.

De sokféle azt hiszik, hogy a válás Kemal pasának újabb házassági tervével függ össze.

A török köztársaság elnökének alighanem erős befolyása van az angorai hatóságoknál, mert a válpört rendkívül gyorsan bonyolították le. Egyelőre kíváncsian várják mindent, mikor derül ki az, hogy mi volt vagy talán inkább ki volt a török diktátor választásának oka. Latife asszony, Kemal pasa neje, mindenesetre nagy szimpátiától övezve távozik volt férje mellől.

A jugoszláv újságírók előadták sérelmeiket Sándor királynak

Jugoszláviát hetek óta tartja izgalomban az új reakciós sajtótörvény, amit a skupstina elfogadott. A Jugoszláv Újságíró Szövetség ebben az ügyben most a következő határozati javaslatot hozta:

A Jugoszláv Újságíró Szövetség arra az álláspontra helyezkedve, hogy a sajtószabadság az újságírói hivatás legfőbb érdeke, éveken át dolgozott annak érdekében, hogy a sajtószabadság az alkotmányban és törvényileg is biztosítottassék. Miután a sajtószabadság nemcsak az újságírók szövetségének, hanem az egész népnek és parlament képviselőinek is legfontosabb alkotmányos szabadsága, az Újságíró Szövetség a társadalomhoz és a parlamenti pártokhoz fordult, hogy az új sajtótörvényben minél hathatósabban biztosítottassék a sajtó szabadságának elve.

A Jugoszláv Újságíró Szövetségnek, sajnos, meg kell állapítani, hogy úgy a társadalom, mint a parlament részéről nagyon kevés segítségben részesült ebben a harcban. A képviselők óriási többsége, akik vagy a volt kormányt támogatták, vagy a mai kormányt támogatták, elfogadta a mai sajtótörvényt: a társadalom részéről is nagyon gyöngye reakció mutatkozott e törvény ellen. Az Újságíró Szövetség ezért elhárít magától minden felelősséget, hogy nem őrizte meg teljes egészében ezt a nagy alkotmányos szabadságot s a törvényt minden felelősséget a politikai tényezőkre hárít. A Jugoszláv Újságírók Szövetsége azonban, mint a hivatásos újságírók szervezete, kötelességének tartja, hogy a törvény meghozatala után is, minél jobban megvédje a hivatásos újságírók érdekeit. A Jugoszláv Újságíró Szövetség ezen érdekei védelme alkalmával sikerült a sajtótörvény néhány szakaszát enyhíteni az újságírók érdekében. Sikertelenül elérnie azt, hogy a törvényben rendelkezés történt az újságírók biztosítása és munkaviszonya ügyében. Abban a szándékban, hogy továbbra is elhárítsa ennek a törvénynek a következményeit, a hivatásos újságírókról, a Jugoszláv Újságíró Szövetség elhatározza:

1. Felhívja a törvényegységesítő és népjóléti miniszter urat, hogy minél előbb hozza meg az újságírók biztosításáról és munkaviszonyáról szóló törvényt, az újságíró szövetség delegátusainak részvételével.

2. Értesíti a hivatásos újságírókat, hogy ne tekintsek az újságírói becsület kötelességének a szerkesztőségi titok megőrzését és azt ajánlja a szerkesztőknek, hogy a teljes felelősséget a cikkek

íróira hárítsák, hogy ne lehessen oly tetteikért üldözni a hivatásos újságírókat, amelyekben az teljesen ártatlan. Ezért azt ajánlja, hogy minden cikket írjon alá a szerzője, vagy írásbelileg vállaljon felelősséget.

3. Azt ajánlja a szerkesztőségeknek, hogy éljenek a törvény azon engedelmeivel, amely az egyes rovatok részére külön felelős szerkesztőket engedélyez.

A nagyváradi liberálisok és averescanuskok közös akciója

Jeleztük néhány nappal ezelőtt, hogy a nagyváradi liberális párt és a néppárt vezetői között tárgyalások folynak, hogy közös listával vegyenek részt a mezőgazdasági kamarai választásokon. A megegyezés létre is jött.

Tegnap kellett beadni a törvényszékhez a kamarai jelöléseket. Egyetlen lista érkezett be: a kormánypárt hivatalos jelölése, amelyen azonban az averescanuskok is szerepelnek. A 17 tag-sági helyre a jelöltek a következők:

Domocos Stefan (Bratka)
Dr Rocsin György
Ghica György herceg (Bályok)
Horváth Endre
Dr Jacob János
Dr Popa György
Szilágyi-Corbu János
Ardelean György (Belényes)
Negru Vasile (Vaskóh)
Banea Teodor (Pósa)
Mahler György (Siter)
Lázár Mihály (Görbed)
K. Balogh Ferenc (Nagyszalonta)
Jónás Demeter
Pap Ioan (Nagyvárad)
Fragineanu György (Nagyvárad)

Ezután a konferencia résztvevői meglátogatták Szászics Milán törvényegységesítő minisztert, aki megígérte, hogy az újságírókról szóló rendelet két hónapon belül meg fog jelenni.

Az ülés után Öfelsége egy óra hosszat tartó kihallgatáson fogadta a központi választmány tagjait és érdeklődött az újságírási összes kérdéseiről.

Ioan Moga (Dobresd.)

A liberális párt tehát a listára két magyar földbirtokost is fölvetett: Mahler György szalárdai birtokost és K. Baugh Ferenc nagyszalontai községi főbíró.

A többi pártok nem jelentették be jelöltjeiket. A parasztpárt eleinte szervezkedett a mezőgazdasági kamarai választásokra, de a jelöléstől elállott, mert a választói névjegyzék összeállítását nem találta a törvényes eljáráshoz megfelelőnek.

A jelöltek névsorát Mosoiu miniszter approbálta.

Aradról jelentik: A nemzeti párt tiltakozó nyilatkozatot tett közre a mezőgazdasági kamarai választásokon tapasztalt szabálytalanságok miatt. -A párt Goldis Lászlóval az élén tiltakozik a választói névjegyzék hiányos és törvénytelen összeállítására ellen és kijelenti, hogy a mezőgazdasági kamarai választás tisztára a liberális párt politikai céljait szolgálja.

Marosvásárhelyről jelentik: A liberális párt, a néppárt és a Magyar Párt közös listát nyújtottak be a mezőgazdasági kamarai választásra. A nemzeti párt elállott a jelöléstől.

Pétain tábornagy visszatér a marokkói hadszíntérre

Páris, augusztus 14. Az Echo de Paris értesülése szerint Pétain marsall a legközelebbi napokban ismét Marokkóba fog utazni. A marsall első útjának az volt a célja, hogy a front átszervezéséhez szükséges intézkedéseket a kormány megbízásából megtegye. Második útját arra fogja felhasználni a marsall, hogy a már megtett intézkedéseket ellenőrizze és hadvezetési képességét a főparancsnokság rendelkezésére bocsássa.

A francia támadásoknak sikerült annyit

elérni, hogy helyreállították az összeköttetést a spanyol fronttal. A francia főparancsnokság, úgy látszik, most már biztosan bízik a sikerben, mert felhívtatatosan bejelenti, hogy a mostani operációk az ellenséges állások bekerítésére fognak vezetni.

Szépségápolás

legmodernebb módszer szerint D. STERNBERG HELEN

kozmetikai intézetében, Mária királyné-tér 3. l. em.

Dorian Terrasse :: Dorian Filmszínház

Szombat: 3, 6 és 9-kor.

Vasárnap: 3, 5, 7 és 9-kor.

A FEKETE RÓZSÁK

Modern dráma 6 felvonásban.

A főszerepben: Jessue Hayakawa

Ezenkívül színre kerül egy 2 felvonásos Monty Banks vígjáték

Vasárnap délelőtt 11 órakor matiné a Nemzetközi Tenisverseny javára

Színre kerül »A fekete Rózsák« — Minden hely 10 le!

Hétfélon bemutató

6 és 9 órakor

Szerelmi háromszög

A főszerepben Claire Windsor és Bessie Lowe

Előzőleg színre kerül egy kacaglató „0” burleszk.

Vadászfegyverrel öngyilkosságot követett el egy fiatal menyasszony

Pénteken délelőtt tizenegy órakor mellette lőtte magát Hodossy Gizella, Hodossy József műbutorasztalos 20 éves leánya str. Moldova (Kálvária-utca) 29. szám alatti lakásukon. A súlyos sebet tizenkettős Remington-fegyverrel ütötte elmagán Hodossy Gizi, akinek anyagi gondjai nem voltak, mert szülei jómódú emberek. Az öngyilkos leány menyasszony s úgy látszik, csak lelki defektusok vezették a végzetes lépésre.

Egy óra után rozzant konfliktus dőcögünk a Kálvária-utca megjutni, mi bántotta Hodossy Gizi huszéves szívét. Megyünk fel a dombra épült tiszta, rendez urilakásba, egy síró lányka akad elbenn. Az öngyilkos leány huga. Nem akar mondani egy szót sem, amikor megtudja, hogy újságírók vagyunk.

— Elég nekünk a mi bajunk, — szól zokogva. — Ne tessék írni semmit.

A zokogó kislányt nem tudjuk megvizsgálni. Annnyit sikerült elérni, hogy felkísért abba a szobába, ahol az öngyilkosság történt. Eleget butorzat, nagy, világos szoba. Az ablak előtt dohányzóasztal, egy szofa, amely csupa vér, a törökhímzésű fedőlappal a furcsa figurát rajzolt az aludt vér. Erre a szofára hanyatlott vissza Hodossy Gizi, amikor a súlyos lövés érte. A földön fekszik a Remington-fegyver, a hullni, amiből a lövés kirepült, az is ott van. Hodossy Gizi huga zokog és így mondja:

— A konyhában dolgoztunk reggel mindketten. Beszélgettünk ezerféle apróságról, már meg sem tudnám mondani, miről. Egyszer csak bent a szobába,

hallottam a rémes dörrenést, beszaladtam, itt fekvő a földön véreben. Levitük a kórházba, anyáék ott vannak most is.

— Levelet nem hagyott hátra? kérdezzük.

— Nem. Egy sort sem, ez a borzasztó, mert így nem is sejtethjük, hogy mi lehet az oka.

Megtudtuk, hogy menyasszony volt Hodossy Gizi, már az esküvő napja is ki volt tűzve. Völegényével boldog tervezgetésben éltek, itt sem lehet az okot keresni. Volt korábban is egy

másik völegénye Hodossy Gizinek, azonban az eljegyzés már régebben felbomlott. Nem sikerült megtudni, hogy miért.

Talán itt lehetne keresni az öngyilkosság igazi okát. De mindent úgy beburkolnak abban a szomorú házban a fájdalom fekete lobogójába, hogy nem lehet kérdezni sem, mert sűrű könnyhullás a felelet...

A kórház 13-as kórterem... Péntek van... Egy öreg néni csikos betegköpenyében sétál fel és alá a folyosón.

— Fiatal ur, az öngyilkos kisasszonyt keresi ugye? Tudtam... A tizenhármában fekszik. En nem vagyok babonás, de ma péntek van...

A misztikum félelme van agyamon, amikor benyitok a kórterembe. Hőfehér ágyon betegek, néznek maguk elé, szemükben fáradt álmodás, sápadtak és nem is veszik észre, hogy egy huszéves hőfehér leánylélek elindult a testből fel-fel a csillagokba.

Dr Brückner Elek orvos, két hölgy és egy fiatalember ülnek és zokognak a betegágy körül. Hodossy Gizella fején vizesborogatás, hőfehér arca egy árnyalattal sem sötétebb, mint a fehér ágyhuzat.

— Doktor ur, ne tessék bántani szegénykét — szól az édesanyja, amikor dr Brückner pulzusát kopogtatja, — ne tessék bántani... könyörgöm...

Nézem a fiatal leányt. Ajka mozog, közel hajlok. Ezt ismétli százszor egymásután:

— Istenem... istenem... istenem...

Hozzáértőző nem akarunk egy szót sem mondani a szomorú úgyról. Megáll minden, nem akarunk több fájdalmat okozni, meghallgatjuk dr Brückner véleményét és jövünk ki.

A srétek szétszúrták a tüdőt, a szívet nem sértették. A sebesült olyan súlyos, hogy életben maradásához kevés remény van, — mondja az orvos.

Ennyi volna Hodossy Gizi tragédiája. Most este hét óra van és nem merem felvenni a telefonkagylót, hogy megkérdézzem a kórházat: el-e még Hodossy Gizi...

(b. gy.)

Detektívek, mint zsebmetszők

A temesvári rendőrség felől az utóbbi időben számos kompromittáló hír jelent meg, de mindeket felülmúlja az a letartóztatás, amelynek több között a temesvári rendőrség három detektívje is szenvedő hőse. Az aradi mintavásáron ugyanis letartóztattak egy betörőbandát és a vallások sorá kiderült, hogy a betörőbanda három tagja a temesvári rendőrség három közbiztonsági ügynöke, mely három detektív. Ez a letartóztatás nagy szomorú fényt vet egyes vidéki városok rendőrszemélyzetére, erkölcsi hívjára.

A betörőbandát Popovici Cornél sziguran felügyelő leplezte le, aki Aradon két zsebmetszőt kutatott, Miclosi aradi prefektusi titkár és Nag Imre magyar állampolgár ugyanis zsebmetszők a dozaiva váltak. A zsebmetszők után való nyomzás során a szalak Aradra vezettek és így sikerült Boros János, Bota Lina, Ötvös István, Dezső Vince nevű közismert nagyvárosi és kolozsvári betörőket letartóztatni, valamint velük együtt Varg Florea, Ciolac Tivadar és Ilie Joan temesvári detektíveket, akikről kiderült hogy a zsebmetszőknek állandó bűntársai. A banda ismerős volt betörőkörben „Fekete banda” címen, amely Temesváron különösen számos személynek küldött fenyegetés és zsaroló levelet. A nyolc tagú banda az arad mintavásáron levő nagy forgalomban dúsz jövedelemmel operált és vakmerőségükben odáig mentek hogy zsaroló levelekben külön kiemelték, hogy rendőrség is velük tart, ami a detektívekre nev igaznak is bizonyult.

Fizethet-e elcséjén házbért a nyugdíjas tisztviselő?

Két malomkő között őrlődő kismemberek tipikus tragédiája kővalógy egy kétszáz fizelett augusztusi lakbér miatt Zrinyi Róbert hetvenkét éves nyugdíjas vasutas felett. Zrinyi Róbert a feleségével együtt Róth Farkas Fűzes-utca 69. számú házában él hatszázegynéhány lej havi nyugdíjából s abból a kis melék-keresetből, amivel asszonya gyötörő munkája pótolja meg jövedelmüket. Zrinyi Róbert lakbér fejében negyedévenként ugyanannyi összeget: háziszájt fizet, mint amennyit egyhavi kegydíja kitesz.

Mint rendhez, pedantériához szokott vasutas, a lakbért minden negyedévben rendszeresen tisztánt befizeti a háziurnak, amint — nyugdíját kezéhez veszi. De éppen itt van Zrinyi Róbert sorsában a baj. A lakbér fizetése a hó első napjaiban fizetendő a törvény szerint, viszont a nyugdíjasok illetményeit a pénzügyigazgatóság csak tizenegyedikétől szokta folyósítani.

Zrinyi házigazdája: Róth Farkas a törvényre való hivatkozással, augusztus elején követelte a negyedévi bért. És hiábavaló volt a lakó minden ígérete, hogy pár napi haladék mulva ügy hiánytalanul fizetni fog, Róth előbb rendőrökkel próbálta kilakoltatni Zrinyiét, majd pedig kilakoltatási pert indított ellentük. A lakó kétségbeesetten fordult segítségért a pénzügyigazgatósághoz, kérve, hogy nyugdíját — szorongóított helyzetére való tekintettel — a szokott határral előtt fizessék ki. A pénzügyigazgatóság tényleg, már augusztus 11-én ki is adta Zrinyi nyugdíját.

A vasutas most már valósággal rohanna vitte a lakbért Róth Farkashoz, ismételtén kérve annak elfogadását. Róth hajhataatlan maradt s így a negyedévi bért már csak Róth ügyvédje vette fel, aki a kilakoltatási pert megindította.

A pört elvi jelentősége kiemeli a szokványos lakáspörök közül, mert Zrinyi Róbert szerelme egyben minden olyan nyugdíjas tisztviselőnek az ügye is, akik illetményeiket állami intézményektől csak hó közepén vehetik fel. Meggyőződésünk szerint a bíróság méltányolni fogja Zrinyi Róbert igazságos ügyét és így a nyugdíjas vasutas nem fenyegethet a kilakoltatás veszedelme azon az alapon, hogy nyugdíjából a házbért csupán akkor fizethette, amikor nyugdíját neki is tényleg kifizették.

BÉRSZÁNTÁST VÁLLALUNK. Andriská és Rosenbaum, Str. Delavrance (Ritók) u. 15.

Summiharisnyák, sérokkók, háskókók „Mugica” Str. Nicolae Iorga (Zófia-utca) 13 sz.

Piaci árusok küldöttsége a prefektusnál

A Nagypiaci tere negyven kisekszisztencia tengeti életét, mint piaci fűszer- és élelmiszerkereskedő. Egyszerű kis fabódában dolgoznak ezek az emberek, akiknek nagyrésze rokkant katona, hadiözvegy. A városnak elég tekintélyes összeget fizetnek a helyért, adóikat is mindig pontosan befizetik az államkasszába. Tegnap mégis ukázt kaptak a városi tanácstól, amely szerint

péntek délután négy órára le kell bontani a bódékat és többet nem áruhatnak a Nagypiacon.

A kenyérkeresetüket féltő kismemberek küldöttségbe verődtek és felkeresték dr Regman Miklós prefektust, dr Zigre Miklós és Mocan dr ügyvédek vezetésével. A küldöttség tagjai voltak: Adámszky Ferenc, Péterffy Simon, Jónás János, Palócz Kálmán, Zathureczky Leó, Szabovics Leó, Adámszky Jakab, Pelle Lóriné, Menzár Jenő, Kochauser Ferenc, Metia Simion, özv. Nuszbaum Jakabné, özv. Kertész Jánosné, özv. Sebestyén Jánosné és Fodre János.

A prefektust arra kérték a deputációzó emberek, hogy mintán kenyéririgység bosszú munkáját látják ügyük háta mögött, ne taszítsanak nyomorba negyven családot. A prefektus figyelmesen végighallgatta a küldöttséget és nyomban

felüggesztette a tanácsi határozat végrehajtását keddig, amikor újból küldöttségileg járulnak elébe.

Addig a prefektus bekérte az aktákat a városlátó és áttanulmányozza azokat. Min-

denesetre jól megfontolandó a kérdés, mielőtt negyven család kenyerét elveszik, csak azért, mert egy nagy sörcsarnokot akarnak építeni a mostani bódék helyén. A sörcsarnokot felépíthetik máshol is, de a negyven piaci árus nem tud magának új helyet keresni, ahol maga és családja kenyerét megkereshesse.

Újabb válasz a Vágóhidnak

A Vágóhid legújabb számban ismét foglalkozik mozgósínázunkkal. Ezennel kijelentjük, hogy mi a Vágóhidnak reklámot nem akarunk csinálni; mi egyáltalán nem szoktunk reklámot csinálni; ezzel a nyilatkozattal sem csinálunk reklámot a „Szerelmi háromszög” c. filmnek, mert az nem szorult rekláma.

Egyben felhívjuk a Vágóhid figyelmét, hogy hétfőtől kezdve nemcsak a közönség körében fogunk megírásra érdemes esetek előfordulni, hanem egy asszony a legnagyobb nyilvánosság előtt fogja megcsalni az urát a vásznon.

A Dorian Filmszínház igazgatósága.

A TOREKVÉS
NEMZETKOZI
VÁNDORDIJAS

USZOVERSENYE

a Félix-fürdő uszodájában
AUGUSZTUS
15-16

Viaskodás a Dunában egy öngyilkosjelölttel

Budapest, aug. 14. Még a mai világban is amikor pedig sajnos naponta több öngyilkosról számol be a nap krónikása — feltehető módon akarta kiderítenie az élettől való megválást tegnap délután egy 50 év körüli gazdálkodó külsejű ember, aki a Duna habjaiban keste az élettől való megválás lehetőségét.

Csütörtök délután három óra körül a Ferenc József-hídon járó emberek rendkívül izgatottan néztek a Dunába. A látványra hangos sikoltozás, kiabálás és rendőrszolgák hívta fel a járókelők figyelmét.

— Segítség! Segítség! Nem bírnok vele! — hallatszott fel a kiáltás a Ferenc József-híd legmagasabb pontján.

A hídon járókelők a hang irányába tekintettek és ott megdöbbenve látták, hogy négy férfi birkózik egy ötdikkel. Azt hitték, hogy valami támadás történt, vagy hogy talán tolvaj, betörő fogtak az emberek és a hid közelsége lélekszakadva rohant dulakodás színterére.

Ott kiderült, hogy a gazdálkodó külsejű ember a Dunába akarta dobni magát. A négy férfi birkózik egy ötdikkel. Azt hitték, hogy valami támadás történt, vagy hogy talán tolvaj, betörő fogtak az emberek és a hid közelsége lélekszakadva rohant dulakodás színterére.

— Eresszenek el! — kiáltotta. — Hogyan érnek hozzám nyulni? Senkinek semmi közöm, hogy én magammal mit akarok.

— De ember, hogy dobhatja el magát? — kérdezte egy ötdikkel. — mondották neki, közben valóságos embergyűrű fogta körül az szánt öngyilkost.

Ez egy pillanatig csöndben maradt és úgy látszott, hogy halgató a jó szóra, de a következő pillanatban minden erejét összeszedve hant neki az embereknek.

A hirtelen rohanás ketté is szakította az öt körülvevő tömeget és mire az emberek magukhoz tértek, már a Duna habjaiban elmerülőfélben volt a szerencsétlen öngyilkosjelölt.

Ugyanebben a pillanatban két halászcsonak szelődött az öngyilkosság színhelyére. A parancsnok most a halászcsonak figyelméztetett arra, hogy mi történt, mire a két csonakban ülők minden erejüket megfeszítve a már-már elmerülő ember felé igyekeztek.

Az egyik csonak el is érte és az abban ülő halász kihajolt a csonak peremén, hogy a haldoklót kimentse. Hiába nyújtotta azonban ki kezét és hiába nyújtotta az öngyilkos felé a mentőrudat is,

ez mind a kettőt eltaszította magától és addig kapálózott, míg jó darabon el nem távozott a csonaktól. Itt a másik csonakkal találta magát szemben. Az előbbi jelenet megismétlődött.

A makacs öngyilkosjelölt, mikor látta, hogy nincs menekvés az élettől, ennek a második csonaknak a peremére kapaszkodott fel. De-régig kinyúlt a vízből és tele torokkal kiáltotta:

— Hiába erőszakoskodnak velem, mégis öngyilkos leszek. Még akarok halni és meg is fogok halni. Itt a Dunában.

Míg a második csonakban ülőkkel vitakozott, az első csonak a háta mögé került és most már a két csonak négy embere ragadta meg az elszánt embert. Valóságos küzdelem fejlődött ki a négy halász és az öngyilkos között és

csak úgy tudták nagynehez az egyik csonakba behúzni, hogy a halászhálóval börtönözték le.

A nagy izgalom és a lenyelt víz következtében az erőszakos öngyilkosjelölt ájultan maradt a csonak fenekén. Mikor kivittek a partra, meg sem mozdult. A mentőket hívták, akik életre keltették. Közben odaért a Lágymányos partján cirkáló rendőrszemre is, aki az öngyilkos személyadatai iránt érdeklődött, ez azonban még a nevet sem mondotta meg. Arra vonatkozóan pedig, hogy miért akart mindenáron az élettől megválni, ugyancsak

minden felvilágosítást megtagadott. A szerencsétlen öngyilkosjelölt személyére vonatkozóan azután ma délelőtti világosság derült.

A „Géza fiu” meg a „Kuli gyerek”

Két név. Szegedről valók. Abból a városból, ahol az „egység” szót a szív dobbanása közvetíti az értelemnek, ahol az „összesség” nemcsak pohárköszöntők hig frázisa, vagy papios-malaszt. „Egység”, „összesség”...! Valami, ami nálunk alig mozdul, amire pedig olyan nagy szükségünk volna! Soha nagyobb, mint ma, mikor oldódik a kévének s hullnak szét a tehetségek pattanó kalásza a szögesre tarolt erdélyi ugaron. Bogáncs-verte utak töretlen torlaszai előtt, egymás arcát alig ismerve: hogyan panaszkodhatnánk hát magányról, társatlanságról?

Az alföld poétái szoros kontaktust ápolnak egymás közt. Móra Ferenc és Juhász Gyula úgyszólván elválaszthatlan barátok, kiknek meleg ragaszkodásából kijut a temetőbe költözött Tömörkénynek is. Juhász Gyula asztaltársaságot alapított az elhunyt jóbarát nevére és emlékeztetőre s ez a kis kompánia a savanykás homoki bor csöndes-toros fogyasztgatása közben kutaszt állít a megváltott költőnek. A társaságba belépni csak egy a jelszó: Tömörkény neve. És az emlékezés hangulatában elmélkedő összejöveleken minden alkalommal fölölvására kerül a nagy írónak egy-egy műve. Az új jövevényektől senki se kérdi: kicsodák, milyen foglalkozást űznek s hogy honnan jöttek? Fő, hogy odavonzotta őket ünnepelni az áldozatos kegyelet. És az elköltözöttek napján, mikor néma tömegben megindul a koszu-vívó menet a halottak városa felé: a Tömörkény-tisztelek serege is ellátogat a kivilágított sírkertbe. Valaki előlép, leveszi kalapját a hantok előtt s évről új év történelmi táblájára méltatja a messzicsengő nevét.

Ne legyen keserű, csak emlékeztető a kérdésem: Szigligeti szobrának, Iványi Ödönnek Váradon mért ne juthatna ki ugyanez a tisztelet?...

Tömörkény István, Móra Ferenc, Juhász Gyula: mind ragyogó nevei Szegednek s a magyar irodalomnak. De rajtuk kívül a tudományos világnak is meg vannak a maga reprezentatív egyéniségei az alföld metropolisában. Itt élt öbök közt Cimer Károly dr., egyik legnagyobb élő történelemírónk, akinek nevét gyakran bizonyítékként idézik a külföldön is. A körből senki sem felejtődik ki. A kultúrláncot van, aki egybekapcsolja, szorosan összetartja. Gaál Endre dr. kultúr-tanácsos az, aki Szeged szellemi munkáit a változhatatlan örök parthoz köti. Erdélyes egyéniség. Haja már fehér ezüsttel szítt, de a két szemei mindig fiatalos érdeklődéssel fürkésznek mindent, ami a város kulturális fejlődését csak valamiben is érinti. Szeged közoktatás-ügye, a puszták iskoláinak irányító szálai évtizedek óta kezében futnak össze. A kulturpalota második otthona. A városi színház ügyében fáradhatatlanul jár, kél, agítál s az intézmény orosz-lámrészben neki köszönheti, mindenkor elsőrendű társulatait. A színház és irodalom bensőségteljes kapcsolatát évről-évre megisméltelt dráma-pályázatok kiírásával garantálja s addig nem nyugszik, míg a hozzá szükséges összeget valahonnét elő nem teremti.

Mikor meglátogatom a szegedi városházán levő hivatalos helyiségében, épp egy sereg pályamunkát szortíroz. Mindegyik mellé odacsipeti árkusokra terjedő, részletes bírálatát. Nehányat különfog.

— Ezek nem nyertek ugyan, de biztató tehetségek, akiket számon kell tartani, — mondja. — Ja, kérem, minden nagy kicsiből indul! Mikszáth Kálmán, Gárdonyi Géza is Szegeden kezdtek. Ha elriasztjuk őket, talán sose jutottak volna oda, ahová kerültek!...

Rábólintok: csakugyan.

— Lásza, lásza!... A „Hiradó”-nál kezdte bizony Gárdonyi, mint egész névtelen voltör. Itt izzadta az első piaci riport-jait!

— Nagyon kellett a körmére vigyáz-nunk — emlékeznek egykorú veterán újság-írók is. — Mert, ha szabadjára eresztették „Gézát”, telipakolta volna az egész újságot. Tíz sor helyett hat hasábot megtöltött volna egy-egy dugott-bál hírével. No és a címei!... Lehetetlen címetek tudott adni a Géza. Meg-történt, hogy valami vásár alkalmával egy-szerre három tanyai magyarnak emelték el a rájavalóját. Gárdonyi ezt három hasábon tudatta (volna!) a világgal s tetejébe a cik-kek ezt a címet adta:

„Lop ó d n a k a s u b á k !... ”

— Sokat bajlódtunk a cikkei meghúzá-sával! Nehéz munka volt, szív kellett hozzá. Mert érdekesek, szépek voltak ezek az írá-sok! Csupa szín és hangulat. De — hallom — nem kevesebb gondot adott a „Napló” szemfüles riporterének, Mikszáth Kálmán-nak felügyelete sem.

— Ez meg beleakaszkodott az élő fába is, ha nem vigyáztunk rá! Mindenkit kilí-gurázott a Kálmán, ha úgy engedjük. Sőt minél nagyobb legény került a bicskaja alá, annál inkább okoskodott vele. Fenegyerek volt, no! Ha pedig félretettük egy-egy cikkét: mérgében a falra rajzolt gúnyképeket rólunk. Bakafántos természetű volt a fiu.

— Ej, ej, ezt nem is tudtuk Mikszáthról, — csóváloom a fejem.

Nyomban hárman kezdik mentgetni.

— Pedig áldott jó lélek volt a Kuli! Lát-tuk mink azt azért sírni is, 79-ben, március hónapnak az emlékezetes tizenkettedik nap-ján, nagyvárizkor. A városházán éjszakai tanácskozást tartottak. Ő is résztvev. Félél-kor csak beront Károssy százados, a védő-munkák parancsnoka s azt kiáltja: „Vége! Jön a víz!” Kálmán könnyezve fakadt, mint valami dedós-gyerek. De nem soká csudálhattuk mi azt akkor! Azonnál kialud-tak a teremben a lámpák. Ott maradtunk egyszerre vak-sötétben. Ebből tudtuk meg, hogy az áradat már elérte rohanásában a gázgyárat...

Az újságírás veteránja elhallgat.

Hosszan, merőn maga elé néz, mintha nagy multak suhanó árnyait követné a sze-me. A „Gézát”, a „Kuli gyereket”, akik mind Szegedről indultak s mára nem maradt be-lőlük csak az emlékezés idői hamuja alá üszkösödött, halvány zsaratnoka...

P. Gulácsy Irén.

Schöberl-ágyak

készen és megrendelésre kaphatók 3500 Leiert

ART KARPITOSNAL

Strada Cosbuc (Szalárdi-utca) 9. Rosenzweig-palota
Minden szakmába vágó munkák legszolidabb árban és felelősség mellett készülnek.

Ezüstözést

nickelézést, zománcozást jutányosan eszközöl

KALENDA

Gummláru, valamint varrógép és kerékpárjavító műhely ugyanott !!

Gépfűrészt, tamburirozást

elsőrendű bécsi munkaerővel ju-tányosan vállalunk.

HORVÁTNÉ ÉS FENYVESNÉ

kezemunkaüzlet, Str. Teatrului (Színház-u.) 4.

Befellegzett Nick Carter sikereinek

Örvendtes csödről számolnak be a budapesti lapok: pár hete végleg befellegzett egy magyar könyv — helyesebben füzetkiadó-vállalatnak. Hogy a gaudium részeseit sokáig senkise illesse a magyar betű iránti káröröm vádjával, siessünk tüstént megnézni a beszünt könyvsorozat is, mely a Nick Carter büszke címét viselte homlokán.

Képzelve Nyájás, már a Nick Carter sem kell a forradalom utáni embertipusnak! Persze Ön most azt hiszi, hogy e sorok betűvetőjét a kárörömről kívül semmi sem készíti a kiváló detektív-sorozatok bukásának a konstataciójában. Mennyire téved! Mindenekelőtt Nick Carterrel és tüneményes társaival szemben az effektív káröröm sem lett volna kárhozatos, hiszen ezek a szellemi mákóestették az olvasó nagypublikum gyomrát mindenkor kompaktabb étek elől tömték színültig és így erősen közreműködtek a tömegpsziché egészségének fölhígításához.

Amde az ártalmas élvezet eltűnése fölötti meddő meglegedésnél elsőbrendű fontossága van számunkra egy másik kérdésnek. És pedig annak: vajon azok az olvasótömegek, amelyek eddig magyar nyelvterületen detektív-regényeken tengették vérszégény szellemiségüket, táplálkoznak-e ezután egyáltalában, avagy az idegfeszítő amerikai mester mindörökké gyomorrontást okozott náluk a nyomtatott betűkkel szemben.

A Nick Carter-vállalat bukása örvendtes akkor, ha helyette igényesebb olvasmányok lépnek előtérbe. De nincs okunk a csöddel szemben közönytől intenzívebb érzellemmel viseltetni akkor, ha a vállalat bukása mindössze egyik kisérső jelensége az általános szellemi krízisnek, amibe mint az analfabétizmusnál csak valamennyire emelkedettebb műveltségi koeficiens szintén belesodródott.

A Nick Carter egyszerű nyomdász kiadója a háború előtti években először pár ezer példányban adta ki a hírhedt füzeteket. Pár hónap alatt a kereslet a füzeteket iránt oly élenken mutatkozott, hogy csakhamar ötvenezer példányos auflágokban kerültek kiadásra az újabb füzetek. A háború még ezt a példányszámot is fölszórta több mint százezerig. És a szellemi olcsóság kelete oly nagyra fejlődött, hogy Nick Carter mellett gombamódra szaporodó Winterek, Buffalo Billek, Tom Pickek editörjei is pompásan megtalálták számításait. Nick Carter kiadója úgy segített az epigon-kiadók konkurenciáján, hogy egyre-másra megvásárolta az újabb népszerű detektívregény-hosókra a kiadói jogot, mikor azután Buffalo Bill, Tom Pick és a többi fantázia-gyujtogató agyafuraknak is az eredeti kiadót kellett volna Gölemként szolgálniuk, Nick Carter szülejének szerencséje fölmondotta a szolgálatot. A százezres kiadások szemmel láthatólag lesovadtak, mígmen a legutóbbi szám már oly nevelésesen elenyésző példányokra zsugorodott, amire a kiadó ráfizetett.

Egyes vélemények szerint Nick Carter kimulása a magyar olvasószellem fölnyét dokumentálna például a némettel szemben, ahol a detektívregényeknél nem sokkal értékesebb Heimburg-féle regényeknek még mindig meg lehetős dívatjuk van. Fölnye a Nick Carter elvetése vagy sem, azt csak az tudná kimutatni, aki megmondhatná: milyen osztályok olvassák Németországban Heimburgot és mit olvas a magyar nyelvterületen ma az a közönség, amely legnap még izgalmaktól butárapírulva, líhegve és mohón esküdött Nick Carter egyedül üdvözítő örömeire?!

Bőrbutorok

hencserek, valamint ruganyos ágybetétek. Kapható és megrendelhető elsőrendű minták szerint.

Kovács József kárpitosnál
Strada Alea Emanuel Gojdu (Deák Ferenc-u.) 1.

Autogénheggesztési munkái

ne vigye kontárknak, sem másodkézbe csináltatni, mert sokkal olcsóbban és jobban megkapja

Orlei és Fiedler

autogénheggesztő és fémpartelegnél, ahol minden fajta munkákat teljesség mellet végznek, Str. Episcopul Radu (Sztaroveszky-utca) 9. szám alatt

ZSOLDOS

:: tanintézet ::

Budapest, VII, Dohány-u. 84.
Telefon szám József 124—47.

Az ország legrégibb és legismertebb előkészítő intézete. A legjobb sikerrel készülő középiskolai magánvizsgákra, érettségire várják a résztvevőket. Részletes leírás a kézikönyvben. Teljes anyagi felelősség.

Vas és rézbutorok

sodrony ágybetéteket gyárt:

MADAS

Strada Tudor Vladimirescu

(Magyar)-u. 18. Sodrony feszítést, javítást stb. vállal.

MEGSZABADUL

a ruházkodás minden gondjától, ha
20 hetet, vagy 5 havi részletfizetésre
vásárolja be minden textilszükségletét

HELLAS

áruforgalmi R. T-nál

Oradea-Mare, Str. Avram Iancu (Kossuth-u.) 14
Telefon 96

Óriási választék női- és férfi szövetekben, vásznak, zselék, damasztok és mindenféle mosóárúkban, kelengyefélékben, szőnyegekben stb.

TÉVEDÉSEK ELKERÜLÉSE VÉGETT

tudomására hozom a t. vevőközönségnek, hogy bőrdaru-táskagyártmányaim darabonkénti elárulását csak eredeti, gyári engross árban eszközölöm. Árúmat nem drágítja a horribilis boltbér az üzleti regie.

LEHETŐSÉGEK A VÁSÁRLÁS HARTMANN SÁNDOR

bőrönd és táskagyár Str. Cuza Voda (Szacsavay-u.) 18.

PODO

egyetlen biztos szer lábizzadás ellen

Ára 30 lei. — Készíti: Csanda gyógyszerész Oradea-Mare. — Kapható: gyógytárakban, drogeriákban. Megyei fölerakat FARKA ISTVÁN Apolló drogeriája, Oradea-Mare

Linoleum

Huas Lipói

legnagyobb linoleum és szőnyeg különlegességei áruház. — Fölerakat:

Oradea-Mare, Bul. Reg. Ferdinand 5.
Lerakatok: Cluj, Timişoara.

Melyen leszállított árak!

Felülszerű gumikabátok

legnagyobb választékban, elegáns fazonban 900-tól

Viaszos vászon

prima minőségű gyönyörű mintákban

80 cm. széles mtr. — — — 100.—

100 cm. széles mtr. — — — 125.—

125 cm. széles mtr. — — — 145.—

Bőrvászon

kárpitosok, kocsigyártók, könyvkötők részére nagy választékban, 115 cm széles 115.— Leitől feljebb

Linoleum

szébbnél szébb mintákban

70 cm széles mtr. — — — 135.— Lei

90 cm széles mtr. — — — 170.— Lei

padlóbevonásra mintázott vagy parkett-linoleum 200 cm. széles, négyzetméterenként 237,50 Lei. Kapható 250—300 méter szélességben is.

Szőnyegek

Strapa futószőnyeg 70 cm széles — — — 96.—

" " 80 cm " — — — 139.—

" " 90 cm " — — — 169.—

Ágyelő szőnyeg "Boucle" — — — 125.—

Ottoman takaró "Karamani" — — — 1600.—

Két oldalt használható ebédülőszőnyeg

nagyon szép mintákban 200x300 — — — 1730.—

Ezenkívül nagy választék függönyben, fali szőnyegben, labortörök, mindenféle gummiárúk, tornacipők, sárcipők, játékarúk, gummitabda stb. stb.

Flacás nagyban és kicsinyben!!

Mit mutat a tükrök

Meg van-e elégedve bőrének állapotával vagy kinézése aggodalmat okoz? Bőrüknek visszaadják természetes szépségét, ha egy tisztán szappant használnak, mint a Cadum szappan. Bő habja mélyen be fog hatolni pórusaiba és minden bőrmaradéktól, amelyek naponta összegyűlnek, kitisztítja.

Kapható: gyógyszerárakban, drogeriákban és illatszertárakban. Nagyban a „Standard” drogeriában Bucureşti.

Cadum szappan

Gróf Potocki Amália kalapszalont nyitott

Van valami tragikum a régi gazdag, főnemesi családok lecsúszott és levert utódainak életében. A fényes múlt, mint hazajáró kísértet, folyton fájó intrazsként áll a keserű jelen mellett, az örök eggedetlenség ver gyökeret szívükben s minden bölcsapása az életnek kétszeresen fáj, mert valójában régen másként volt. Es ez a tragikum szinte rajzolódott a rezignált arcokra és letörölhetetlen lyugeit nyomott rájuk a hazajáró Mult eme- te...

Egyszerű, szerény leány Potocki Amália a kalaposnő. A mondán életet csak regények- l ismeri, mert neki már nem adatott meg az, egy hétágu koronás ősei főúri kastélyában pilt- sa meg a napvilágot. Sokezer mérföldnyi távol- gra nevelkedett a grófi kastélytól, a főúri élet- nékeit csak fakóbetűs, elszárgult papírok őrzik és mégis... mégis ott húzódik bánatos arcán a fájós vonás, a Mult bélyege... Hallgatagon- gi mindennapos, automatikus munkáját s csak- ha, csendes Radnai-utj szobájában tódul ajkára a ó s felcsillanó szemekkel mesélni kezd a régi, fakult írások nvomán...

Valahol messze...

Valahol messze, valaha régen a szép krakkói- ajdaságban vég élet folyt egy grófi kastélyban. A- potocki vár ura gróf Potocki Szaniszló, az óvé a- rá körül lekvő sokezer hold és egyike volt a vaj- aság legelőkelőbb és legüstözelebb nemesének. egyetlen fiát nagy gondnal és pazar jólétben ne-velte, a kastélyból nem togyott ki a társaság s- zettel-nappal szólt a cigányok hegedűje. A gróf és- ztel leesege két kézzel szórta az aranyakat, nem- ellett számolni, hiszen lett a nagy birtokból s a- őrnéyben kereskedők nagy tisztességgnek vették, a a nemes gróf urnak nehány ezer arany kölcsön- el szolgálhattak. És a mulatság folyt, senki nem- vette észre, hogy a birtok lassankint uszni kezd s- ol az egyik, hol a másik végén válik le jókora- tarabb az ősi földből.

Bor, kártya, nő

Csak ezek múltán vette észre gróf Potocki- Szaniszló, hogy a tönkremenés veszélye tenye- getti. De az ősi lengyel virtus csak még vadabb- muatságra ösztönözte s nemsokára teljesen kar- jába zárta a három demon: a bor, a kártya és a- legveszedelmesebb: a Nő. Feleséget elhanyagol- ta, estenkint cimboráival a nehéz borókaikat teit- asztal mellé telepedtek s a hajnali sugarak meg- ott találták a mámoros társaságot. két kézzel- szórta az aranyakat a kártyaasztalnál és a nő- re s végül a kereskedők sem akartak tovább- penzt adni. Nemes Potocki grófnak meg kellett- hajlani büszke fejét s kérnie, könyörögni ke- lett egy néhány ezer arany kölcsönért. A három- demon végre elvégezte munkáját, dobra került az ősi kastély, a birtok, s gróf Potocki végül- elszánt lépésre határozta el magát. Eladta grófi- rangját, ősi címerét annak, aki a kastélyt meg- vette s eltávozott ősei fészkeből. Felesége, a- büszke grótnő kétségbeesésében dühöngeni kez- dett, agyában az örület lángja lobogott tel s egy- szép napon a krakkói örültek házának lakója- lett. Potocki Szaniszló, az egykori gróf másnap- fiával együtt elhagyta az országot.

A lejton lefelé...

Potocki először Bécsbe ment s ott vásárolt- egy magyarországi birtokot valahol Liptóme gyé- ben, Rozsahegy közelében. Ott folytatta tovább- a, ahol az ősi varban elhagyta s minden idejét a- szesz mellett töltötte. Közben felnőtt a fia és- ez anyanélküli gyermek tovább haladt atyja- nyomdokain, hiszen nem volt mellette senki, aki- szertető szóval visszatartta. Megismerte őt a fia- talos s három demont s lassankint a rozsahegyi- birtok az ősi vár sorsára került. Az egykori gróf- fia ekkor elhagyta apját, megöcsült és most- külön-külön folytatták a megszokott életmódot. Végül teljesen lezüllyt a kis polgárleány, a- kit elszédített a nemesi rang, elvált férjétől s a- három ember: az apa, a fia s annak felesége el- indult külön-külön boldogulást keresni.

Kalaposnő lesz a grófi utód

Az elvált feleség Aradra került, ahol szor- galmas munkával egzisztenciát teremtet magá- nak. Amikor Potocki Amália felnőtt, anyja a ka- lapsz szakmára taníttatta s csak akkor adta et- a lakult írásokat, amikor már önálló gondolko- dóni volt. Akkor került szóba a mult, az ősi

kastély, az ősi tragédia s minden, amitől hosszú- évtizedek választanak el. S Potocki Amália megvonagló ajkakkal idézte fel a pazar képeket, azután könnyel szemében, lehajtott fővel indult a mindennapi küzdelembe. Amikor a mesterse- get megtanulta, kalapszalont nyitott az Unirei (Fábián Gábor)-utcan s most ott dolgozik a csi- nos kalapokon lemondó mosollyal. S ha egyszer, úgy munka közben, felidézőnek lelkeben a fa- kult papírok meséje, egy-egy pillanatra megáll a munka s meredt szemmel néz a semmiségre.

A mesének vége. Az ember szinte azt hin- né, hogy ez az élettérgrédia valamely romantikus- író füzetes regényéből lett kiszakítva, pedig a- való élet sokszor érdekesebb regényeket ír, mint a legcsapongóbb fantáziával megáldott- író...

Marosi Rudolf.

100%

Irta: Végh Lajos dr.

* Ezt a cikket a jugoszláviai magyarság egyik vezető faktora írta, de a cikkben elmon- dottakból nálunk is lehet okulni.

Upton Sinclair ilyen című regényt írt, amelyben az amerikai politikai viszonyokról- mond el történeteket. Ezek a történetek azok- előtt, akik az amerikai viszonyokat közvetlen- tapasztalatból nem ismerhetik, teljes mértékben- hihetetleneknek tűnnek fel, holott az író, írói- reputációjának latbavetésével azt akarta iga- zolni, hogy ezeket a történeteket százszázalékos- hűséggel mondja el.

A történet, amelyet itt ismertetek, talán- még hihetlenebb, de annál inkább fedi a száz- százalékos történeti hűséget.

Az ismertetésnél nem használok a kisebb- ségi pártmber szemüvegét és kerülök minden- hangos szót, mert maguk a száraz tények ha- gosan kiáltanak.

Igaz, hogy egyelőre csak a pusztába.

A torontalmegyei községi jegyzők és segéd- jegyzők egyesületének közgyűlését ismertetie a- magyar sajtó. Megválasztották a tisztvárt. El- nök lett Kosztó Szlavko, első alelnök Nikola- jevit Milivoj, második alelnök Jovanovity Sze- vicszlav, főjegyző Tapavica Irival, jegyző Arszin- Ljubomir, pénztárnok Anukuty Milan. A vá- lasztmány később fog megalkotni. Minthogy a jegyzői karban csak egy himmondónak mara- ut meg egy-két magyar és német, nem kétséges, hogy a választmányba sem kerülhet más, mint- szlav, mert ahol nincs, ott ne keress.

Ep a napokban került a kezem ügyébe a- torontalmegyei jegyzői együletnek 1895. évi év- könyve. Ennek a 100. oldalán olvasható a követ- kező jegyzőkönyv: „Elvétetett Nagybecskere- ken, a megyeház nagytermében, 1895. évi május- nő 19-én a torontalmegyei községi és körjegyzők- együletének rendes évi közgyűlésében. Jelen vol- tak: Markovity Dóme I. alelnök, mint elnök, Stassik János II. alelnök, Sucin János főjegyző, Kocsis Ferenc és Jankovity Sándor jegyzők, Horváth Károly pénztárnok, Szávity Zsuzsár, Predragovity Kristof, Popovity Gyorgy (és még 12 magyar és német nyelvű jegyző) választmányi- tagok, továbbá: Tatarovity Bogolyub, Putiry István, Zsvikovity János, Bogdán István, Pala- nacsik Gyula, Nikolajevity István, Jankulov Athanasz, Rozojevity István, Marjanovity Imre, Vlaskalin Milan, Tapavica Dóme, Domba Laszlo, Tarovity Bogolyub, Ivanovity Miksa, Pavlovity Sándor, Ranaovity Gyula (és még 30 magyar és- német nyelvű jegyző) rendes tagok. (Annnyit zárjel- között emlékezesből meg akarok még említeni, hogy például a többek között Jankovity Koszta- neve a megjelentek között nincs, noha tudom, hogy tagja volt a választmányának).

Magyarországon tudvalevően tíz jegyzői- szakiskola működött, amelyekből évenként átlag 500 okleveles jegyző került ki. Képzhető, hogy ennyi képzett ember milyen tullekedést- folytatótt a jegyzői állásokért. És az ezereves- Magyarországon megeseit, hogy ennyi okleveles- jegyző mellett — akiknek legnagyobb része ter- meszetesen magyar volt, — Torontalmegye- jegyzőinek nem csekély száma szerb nemzeti- ségű volt. Sőt az egyet tisztán magyar és választ- manyában tekintélyes számmal voltak repvi- selve.

De vezető közigazgatási és bírósági álla- sokban is találunk gyakran szerbeket. Például- Becskerek polgármestere hosszú éveken át- Krszuty Joca volt, két tanácsnoka pedig allan-

dóan szerb volt (Panity, Stejanovity stb.), úgy- szintén a vármegyének rendszerint három szerb- főszolgabírája volt. A kir. táblánál, a kuriánál, sőt a főváros közigazgatásánál vezető állásokban- voltak és vannak szerbek.

Ezzel — természetesen — nem akarom azt- mondani, hogy Magyarországon, vagy a mon- archiában eldorádójuk volt a nemzetiségének- és hogy számarányuknak és képességüknek meg- felelő helyes elbánásban részesültek. Hisz ha ez- történt volna, akkor nem lettek volna a nemze- tiségek elégedetlenek. Az pedig ma már történe- lem, hogy a nemzetiségek elégedetlensége volt- egyik és nem is legutolsó oka a monarchia fel- bomlásának.

A monarchiában a nemzetiségi politika nem- volt egységes. Hol a simogató kezét, hol az ök- lőt érezték. De annyit mindenesetre minden tár- gyilagos vajdasági embernek meg kell engednie, hogy nem érezték hátrányát annak, hogy vélet- lenül szerbek születtek. Sőt például tudom bizonyítani, hogy az esetben, ha hozzáismultak a magyarsághoz, jobban mondvá a kormányok- politikájához, ennek inkább előnyét élvezték.

Magának a szerb nyelvnek tudása néha- döntő tényező volt vezető állások betöltésénél. Egy példa. Alföldy Ede aljárásbíró jól tudott- szerbül, Pohut halálával megürült Becskereken a vezető járásbírói állás. Alföldy ellenzéki és ra- dikális nézetei miatt nem volt a felsőbb körök- ben kedvelt. Mégis egy becskeréki deputáció- azzal erőszakolta ki a kinevezését, hogy ő volt a pályázók közül az egyedüli, aki tudta a szerb- nyelvet. En voltam a deputáció szónoka és az- volt az egyedüli indokom, hogy a nemzetiségi- vidékeken a vezetőállásban lévő tisztviselőknek a nemzetiségi nyelveket ismerni kell. Ezt az or- szág jól felfogott érdekében állónak tartottam és az akkori igazságügyminiszter minden személyi- ellenszenvre dacára meghajolt ez előtt az érvelés- előtt.

Bár sok ily példát tudok még, még sem- szeretek általánosítani, mert viszont azt is tu- dom, hogy Magyarországon történetének utolsó- szakában ezzel ellentétes példákat talán na- gyobb számmal lehetne találni. De a történeti- multak tapasztalatai után az a rövidlátó nem- zetiségi politika, amely hazánkban dul, nehe- zen tudom megérteni. Különösen nem ezt a siet- seget.

Nincs megfelelő pótlóanyag és mégis a szo- moru tény, hogy a vajdasági nemzetiségi jegy- zőknek közel száz százeleket elcsaptak vagy- nyugdíjaztak. Nem fejelelmi eljárás után. Csak- ugy: pure et simple. Noha a tulajomó része meg munkaíró, fiatal, okleveles, szorgalmas és- tisztességes munkás, nemcsak a hivatalos nyel- vet bírja tökéletesen, hanem a községi lakosok- nak nyelvét is. De nem szláv és ez untig elég- volt, hogy családostól kitégye az utcára, érze- kenyen megköszöntsák a községet és végező- ményben magát az országot.

A vajdaságnak mai jegyzői, bár távol áll- tőlem, hogy e miatt őket hibáztassam, avagy- egyénileg a legcsekélyebb mértékben is meg- bántsam, a legneterőgebb társadalmi geolo- giai rétegeknek hű keresztmetszete. A nagyobb- részének oklevele, szakképzettsége nincs, a la- kososság nyelvét többnyire nem ismerik. Munká- juk tehát itt eredménytelen és a legjobb hiszem- tőrekvésük meddő.

Mindezeket előkelő vajdasági politikusok, aka- nem a pulanatnyi érdekkielegülést, hanem az állam jövője és valódi érdeke szempontjából- figyelnek és fájallják az eseményeket, illetékes- helyeken szóvá tették és felpanaszolták.

Az illetékes helyek süketek maradtak; pe- dig ők is tudják, hogy mindez — százszáza- lékos igazság.

BŐRGARNITURÁK

hencserek, madracok, rendelésre és készen is kaphatók

GIDALI MANÓ

kárpitos, Str. Ciorogarii (v. Uri-u.) 2.

Szörme ujdonságok és boák

megérkeztek mindenki olcsón sze- rezheti be teli szörme szűségeit

BODNAR szűcsnél. Sas-passage

új munkákat és alakításokat olcsón vállalom.

PACSAY uriszabó Str. Sztaroveszky-u. 11. Elsőrendű uriruhákat készít!

A repülőtechnika legújabb vívmányai

A párisi repülőgépkilállítás

— Irta: Kálmán Andor mérnök —

Céltalannak tartom, hogy a repülőtechnika fontosságáról hosszasan értekezem, hiszen mindenki tudja, hogy az utolsó évtizedek legnagyobb vívmánya a rádió mellett a levegő meghódítása volt. Már a világháborúban kiszámíthatatlan szerep jutott a gépmadárnak, a jövő háborúit pedig előreláthatólag a légi flották fogják eldönteni.

De nemcsak a háborus pusztítás eszközeként szolgált és fog szolgálni ez a csudálatos gép, ellenkezőleg, közelebb hozza egymáshoz a nemzeteket, a világrészeket, eltörli a határokat, aránytalanul meggyorsítja a posta és személyforgalmat és szorosabb kereskedelmi kapcsolatot teremt messzefekvő országok és népek között. Beláthatatlan perspektíva áll előtte, korlátlan lehetőségek, hiszen ama rövid pár év alatt, mely a háború óta eltelt, oly bámulatos fejlődött az aviatika, hogy ily nagyarányú fejlődésre a háború alatt még csak gondolni sem mertek volna.

A repülőgép lelke, először a benzínmotor, melynek biztos működésétől az egész repülőgép és a pilóta élete függ. Principiálával ma már majdnem mindenki tisztában van. A benzín az u. n. elgázolóban más néven carburátorban a motor szívó hatása alatt gázzá változik, jobban mondva az átszivott levegő megtelik benzingőzzel és így egy erősen robbanó elegyet képez, mely a hengerbe szívatik, hol elektromos szikra idézi elő robbanását. A robbanás eleven ereje közvetlenül a dugattyúra megy át, melynek ide-oda való mozgása azután megfelelő szerkezettel forgó mozgássá alakul. A modern benzínmotorok percenkénti fordulatszáma néha a 4—5000-et is meghaladja. (pl. a versenyautóknál).

A repülőgépmotor konstruálásánál a főbb szempontok: lehető legkisebb helyre szorítani mentő nagyobb löörőszámot, a motor súlyát az elérhető minimumra redukálni, ugyintén lehetőleg csökkenteni a benzínfogyasztást, végül abszolút üzembiztonságot teremteni a tüzveszély kizárását is szem előtt tartva.

Nem olyan nagyon régen az egész világ fenn volt vele, hogy ha jól emlékszem, Olaszországban sikerült egy 100 löörő repülőgépmotort építeni. Ma már ez a szám sokszorosan túl van haladva, normális gép 3—500 löörő motorral bír, de építenek 6—700 sőt 1000 löörő motorokat is. Nagyobb motoroknál a hengerek száma szükség szerűen növekedik. Míg a leghatalmasabb autóknál is alig találunk 6—8 hengeres motort többet, addig a repülőgépeknél a 18—20 sőt 30 hengeres motor sem ritka. Az összes hengerek ereje egy közös tengelyre vitetik át, mely kisebb repülőknél direkt, nagyobbaknál pedig demultiplikálva (lassított áttétellel) hajtja a propellert. Utóbbi elvontatásból, most rendszeren speciális könnyű öntvényekből készül, mint pl. a duralumin.

Külön fejezetet kell szenteljek az „avionette”-nek, a miniatűr kis repülőgépnek. Ha az autózás a mai kor sportja, úgy a repülés bizonyára holnapé lesz. Mily csodás remények! Mindenki számára hozzáférhető repülőgép, alig kerülve többé egy 20—30 löörő autónál, abszolút biztos üzemmel, egyszerű kezeléssel, minimális üzemkölséggel. Repülni hegyeken völgyeken át, átkelni folyókán, tavakon, leszállni bárhol, megismerni, beutazni a világot, országokat járni be pár óra alatt — mindez — nem a jövő zenéje már! A Petit Parisien 1923-as és a Francia Repülőegyesület 1924-es pályázata bezonyította, hogy rendelkezünk már ilyen kis gépekkel, kis légi cyclecarokkal, 1—2 személyre berendezve, 20—30 löörő motorral, melyeknek kezelése egyszerű, biztos, minden intelligens ember által elsajátítható. Ezen kis gépek egész Franciaországot bejáratják, mindegyikük hiba nélkül érkezett meg és hogy üzemkölségükről körülbelül fogalmunk legyen, felemlitem, hogy alig 3 hónapja egy ilyen kis repülő a Paris—Rouen-i utat 1 óra alatt alig 3 liter benzínfogyasztással tette meg! A nagy nyugoti államokban már lassankint minden jómódú számára hozzáférhető lesz a repülőgép és klubok, egyesületek alakulnak, hogy a légi sportot fejlesszék és a repülőipart támogassák.

Par szóval meg kell, hogy említsem azokat a legújabb készülékeket, melyek a pilóta remények, a tüzveszélynek automatikus elhárítását célozzák. A modern Béchard apparátus, melynek részletesebb leírása nem tartozik a cikk keretei közé, nemcsak azonnal jelzi, hanem önműködően el is oltja a keletkező tüzet. Veszély esetén a készülék manométere mutatja: „danger” és maximálisan 2 másodperc leforgása alatt automatikusan megszűnik a r. tooguytása, elzáródik az elgázoló, valamint a

reservoir benzincsapja és sűrített levegő egy speciális tüzőltő folyadékknak egész záporát zúdítja a lángokra. A veszély elmúltával a pilóta egy kézmozdulattal megszüntetheti a készülék működését és ezzel mindent a régi állapotba állított vissza.

A párisi repülőgépkilállítás, melyet e cikk írójának személyesen volt alkalma megtekinteni, főleg magában mindent, amit a modern aviatika alkotott. A Grand Palais monumentális terme, közvetlenül a Champs-Élysées mellett, foglalta magában a repülő óriásokat. A bejárat előtt alig lehet átfurakodni az autók százaiban, rengeteg a látogató, a francia szinte kötelességszerűen kíséri figyelemmel nemzeti iparuk fejlődését. Öregék, fiatalok, férfiak, nők, mindenki egyaránt érdeklik.

Maga a kiállítás terme igen fantasztikus képet nyújt. Mindenütt hatalmas szárnyak, alkatrészek, motorok, repülőtársaságok reklámjai, sőt egészen komplett avionok is láthatók. Az egyik oldal kizárólag a motoroknak van lefoglalva. Itt láttam a híres Renault gyárnak 600 löörő motorját, mely 12 hengerrel bír, sulya az egésznek 650 kilo. Mellette sorban a többi világhírű francia cégnek a standjai: A 700 löörő Farman 18 hengerrel, a csillagalakban épített Gnome & Rhone motorok, mindegyikük 5—600 löörő és még sok más cég gépei, melyeket külföldön kevésbé ismernek. Legszebb talán a világhírű Hispano Suiza standja, minden egyes motorjuk precíz, mint egy-egy órászereket, ezek a gépek tartják állandóan a sebességi rekordot Franciaországban. Bámulatosan könnyűek, 600 löörő motorjuk sulya alig 400 kilogram, üzembiztonságuk kifogástalan. Külön szenczió a kiállítás legerősebb motorja az 1000 löörő Bréguet 32 hengerrel, az egész kis gyűlés állja körül, magyarázatják egymásnak az alkatrészeit és működését. Az egész egy blokk, nem sokkal nagyobb, mint egy nagyobbblajta antik ebédasztal. A terem közepén komplett repülőök vannak külön e célra épített állványokon elhelyezve. Külön az avionettek, külön a személyszállító gépek, s külön standja van a hadirepülőeknek. Míg a legkisebb avionette is aránylag nagy helyet foglal el, csak igen könnyű, alig ítélekkel meg tudtam egy szárnyánál fogva billenteni. A váz teljesen alumínium, vagy hozzá hasonló más öntvény. A motorok átlag 12—30 löörősek, teljesítményükhöz képest pehelykönnyűek. A pilóta helye igen kényelmes, keze ügyében van minden, egyszer a légbe emelkedve szabadon átadhatja magát az utazás és a panoráma gyönyöreinek. A nagyobb személyszállító repülőgépek már sokkal kompaktabbak, ha az ember a szárnyaktól eltekintene, szinte kisebb hajóknak nézhetne őket. Biztonság kedvéért ezen gépeken rendszeren két teljesen szeparált motor és propeller van elhelyezve (a kb. 3—400 löörő), veszély esetén mindegyikük magában is fenn bírja tartani a gépet. Az utasok fülkéje teljes kényelemmel van berendezve, a repülő nagysága szerint 8—12, sőt 20 utas számára. Mindegyiknek kényelmes foteuil áll rendelkezésre, némelyik mellett kis asztalka, középen folyosószerű ut, az elhelyezkedésre, felszállásra stb. Nagyobb gépeknek kabinet és mosdófülke is van. Igen szépek, hatalmasak és tökéletesek a Companie Franco-Romaine-nek személyszállító repülői, külön standjuk, nagy reklámjaik vannak, rengetegen érdeklődnek az utazási feltételek, árak, menetesség stb. iránt.

A hadirepülőknél külön kis elkerített helye van. Sokkal tömörebben, erősebben vannak építve, mint a személyszállítók, látszik, hogy itt inkább a gyorsaságra, mint a pilóta kényelmére és biztonságára van számítva. A legnagyobb részt a motor foglalja el, a pilóta helye egy egész kis gyártelep benyomását kelti. A vezetésre szükséges commando-ikon kívül még kapcsolótáblát kell kezelnie a villamos fényezőrohoz és egy egész sorát a különböző fogantyúknak, melyekre csak a szakavatott tudná megmondani, hogy milyen célt szolgálnak. A gép alján 2—3 sor hatalmas bomba feketellik, egy kézmozdulata a pilótának elég arra, hogy palotákat rombadöntsen, vagy — néhány földhözragadt szegényembert tegyen hajléktalanná. Persze az ágyú sem hiányzik erről a hadiszörnyetegről, hosszú csőve van, hogy jobban lehessen vele légiharc esetén célozni és a szélrózsa minden irányában, ugyintén fel- és lefelé mozgatható precíziós csavarok segítségével. Legjobban megragadta a figyelmet ezeken a hadirepülőknél a villamos berendezés tökéletessége és sokoldalúsága, a rengeteg villamos vezetékek, melyeknek céljáról senki sem tudott (vagy akart) felvilágosítást nyújtani. Csak azt mesélte minden hozzátérő, hogy ezek az avionok a nagy háborúban használtaknál jelentékenyen tökéletesebbek, hogy egész városokat tudna egy légiflotta pár óra alatt rombadönteni, emberek ezreit percek alatt gázbombákkal megmérgezni és hogy lsten óvja meg az az emberiség attól, hogy ezek a rettenetes demónok egyszer felszabaduljanak minden békés munka gyümölcsének a megsemmisítésére.

Egy kis melléktérben azután a párisi emegtalálta — önmagát. Jazz-band, Bar Amerin feledtette el az imént idézett borzalmas lehetőségeket. Kis maszkírozott repülő zúgott a másik oldalán a teremnek, melyet villamos motor hűtött jobbra-balra, hogy a bentlőknek az az impressio legyen, mintha tényleg a fellegetek hasitanak, a ablakából pedig kilátás nyílt az immár pazarom világitott Párisra.

A szépség forrása

AGI szappanok

Kapható mindenütt. Megyei főraktár:
Farkas István Apollo drogéria

Vegyileg

**TISZTÍT, MOS
VASAL**

BORGOS

vegytisztító, Bazár épület (Színház mellett.)

Bársony kalapudonságok

megérkezik, model utáni
alakítások gyorsan készülnek.

ELIDA kalapszalonn

Strada Vlahuța (Szt. János-utca) 6 sz. alatt.

Pontos kiszolgálás. Feltűnő olcsó árak.

ESŐERNYŐ legolcsóbb a készítőn

Rosenberg

Testvérek

Jorga (Zoldfa-ut) 8. - Behúzás, javítás gyorsan készű

Saját kemencémben

égetett zománcozást

vállalok. Javítást olcsón eszközölök.

uj éshasznált varró-
gép kerékpár raktár **ELENA** varrógép, kerékpár
hely, — Mihai Viteazul (Nagyipiac-tér) 5 szám alatt

**Legelőnyösebb
bevásárlási forrás**

MEZEY

JANOS és Tsa

régi, jóhírnévű

lúszér és csemege kereskedése

amely **át van helyezve** régi helyéről

Piața Unirii és Str. Alexandri volt Szent László
tér és Teleky-utca sarkáról, ugyanazon ház
Teleky-utcai kaputól részbe.

Üzletünket berendezve friss és jó árakkal
dusan felszerelve

működésünket újból

megkezdtük

kerjük a n. é. közönség és t. vevőink b. látog
gatásait, garantáljuk a legolcsóbb napi árakat

1 kg. kristály cukor 28 lei.

1 kg. kochia cukor 31 lei.

Tisztelettel

Mezey János és Társa

Oradea-Mare.

Festékek lakkok, vegyi ter-
mek, háztartási

cikkek, nürnbergi, esetek legjobb és legolcsóbb be-
vásárlási forrása:

SchönzweigésBeer

nagyáruház, Str. Avram Iancu (Kossuth-u.) 13.

Amerikai és görög szivacsok közvetlen behozatala.

Anim-festék gyári lerakata. — Ruha-festék különlegessé

Iparosgyűlések jelentősége

Vasárnap és hétfőn zajlottak le Aradon az iparostestületek, valamint egyes ipari szakcsoportok nagygyűlései és kongresszusai. Ezzel kapcsolatban megelőzőleg és utólagosan is sok érdeklődő hallgatott olyanok ajkáról, kik nincsenek tisztába a szervezkedés, a gyűlés és a határozatok jelentőségével oly irányban, hogy az egész gyűléseknek különös jelentősége az eredmény a semmivel egyenlő, hogy az iparosok bankettek, az eszem-izomozás a fontos, mindenestre lehet beszélni, de csak a laikusok egyéneknek, akik rendszeresen és céltudatosan szervezett nagygyűléseken, kongresszusokon még nem vettek részt.

Amikor sorok irójának tanulmányvágyása, amelyben az iparos közérdekek szolgálata sokat már módja hozzá, hogy megfigyelje a gyűlésekkel szemmel lássa a gyűléseken történt határozatok jelentőségét és annak eredményeit. Először is, hogy a még oly rosszul szervezett és elő nem készített gyűléseknek is volt eredménye és az iparügyekre nézve jó eredmény. Először 3-4 évvel az elszakadás idején volt véleménynyilvánítás, nem volt akárcsak elég arra, hogy kisebb vagy nagyobb csoportok összegyűljenek, kívánságaiknak és érdekeik kifejezését adjanak. Később már csak 10-20-100-an, akik előállottak és hangoztatták, hogy az ért sérelem és mellőzés sérelmeket és bajokat nevel, ami ellen tenni csak az összetartással lehet. Előbb nem, később évenként és mondhatni havonta mind többen és többen csoportosultak a gyűlések mögé és öröm látni, hogy az Aradon 19. és 10-én tartott iparos nagygyűlésen egy 30,000 ember képviselője jelent meg a gyűlésen, melyen még ezelőtt 2 évvel 16-8000 s egy évvel 12-14,000 ember képviselte magát. A kiküldöttek száma is folyvást, úgy hogy az érdeklődési iparostestületek alakcsoportok kiküldöttei ezen gyűléseken haladtak a 6000-et.

A közös megbeszélések, a védekezési módozatok, a jogokkal való élés, mind mind a gyűléseken hangzik el először s ha nem jut azonnal védelmet, de lassan és biztosan nevelik az embereket a védekezésre, szorgalmat, pártfogókat nevel, kik az iparosság jogait nyíltan szótáveszik, okos fővel vezést tanácsolnak és megoldási módhoz vezetnek.

Mindenki és minden társadalmi csoport maga teremt s úgy látja, hogy ővé a legjobb. Ilyenkor látja aztán, midőn nagygyűlésre összegyűlnek, hogy egyik-másik helyen, szívesen vagy országgrészen az ő sérelmei és az mellett máshol nagyobbak vannak, vagy másnak szerez róla, hogy máshol hogy védekeznek azok ellen. Hazamenve ő is tudja tehát, hogy kolni állásfoglalását és meggyőzőni azokat, addig reá, vagy reájuk nem hallgattak.

Ilyen és ehhez hasonló eredmények mellett a gyűlések panaszszava, óhajtatásai és kívánságai mennyire pártázott szobákba húzódnak is, azaz, az illetékes miniszterek és faktorok eldobjanak és kényszerítik őket az indokolások meghallgatására, melynek nyomán a kis mértékben is, de jön az orvoslás, vagy újabb séremszerzés helyett a gondolkodásba esés. Sok helyen, sokban ér mellőzés és bántalom benek az iparosokat, de képzelhető, mi volna akkor ha az iparosoknak ezen kevés megmozdult, mint a mi eddig évenként volt, nem tör volna meg.

Igenis az iparos gyűléseknek, ha mindjárt a legkisebb szakcsoport tagjai gyűlnek is, meg van a maga nagy jelentősége és értéke. Először ad magáról, éini vágyását demonstrálja, a csoportos összejöveteleken látva a csoporttartandóság szálait, erős kapcsolcsa fönja, hogy érlelik azt az időt, amikor már jó előre a csoport alakulatnak fogják őket tekinteni, arról nélkülöz határozni többé nem lehet. Ne ijedjenek meg hát a nagygyűlések tartásától mint eddig tették sokan, segítsék elő a gyűlést minél többen és minél többször, mert a gyermekek anyja sem érti a szavát s az iparosok beszédje, mely elhangzik a gyűlésen, oktat, felvilágosít, ismereteket terjeszt s e

mellett kiállt, mondhatnám fenyegető szó, melytől félni kell s melynek kívánságát teljesíteni muszáj.

D. L.

Az Iparostestületek Szövetségének nagygyűlése

Aradon e hó 9. és 10-én tartotta országos nagygyűlését az Iparostestületek Szövetsége a kulturpalota nagytermében. A gyűlést az ugyanott székelő Iparostestületek Szövetsége irodája és vezetősége szervezte, amin 31 iparostestület képviseltette magát, mintegy 240 kiküldöttel. Erdélyből a nagy gyűlésen megjelentek az egyes szakmák országos kongresszusaira kiküldött szakiparosok is, miáltal a megnyitás alkalmából mintegy 600 iparos vett részt a nagy gyűlésen. A gyűlést Vuicu I. Maxim szövetségi elnök, majd később Reinhardt Gyula szövetségi ügyvezető elnök vezette. Képviseltette magát Arad város is Robu főpolgármesterrel, valamint a katonai parancsnokság, a Kereskedelmi és Iparkamara és más közgazdasági egyesületek. Vulcu I. Maxim elnök ajánlatára a nagygyűlés táviratilag üdvözölte a királyt, a miniszterelnököt, az iparügyi és a munkügyi minisztereket. Majd megválasztotta a közgyűlés a nagygyűlés tisztikarát, melyben Mókus Sándor Nagyváradról, Szabó Béni Brassóból, Szűcs József Szatmárról, Moldován Gyula Kolozsvárról és Steigervald Alajos Aradról társelnökök lettek, míg a jegyzői Guzman Dóme és Dr. Sztupjár Samu szövetségi igazgatók és Dévald László lettek. Ezután a tárgysorozat ismertetése kezdődött. Minden pontnak megfelelően képzett előadója volt, melyek részletes ismertetése a nagygyűlés első napját teljesen kimerítette. Hogy azonban az iparosság is hozzá szólhassanak a kérdéshez, a nagygyűlés tagjaiból 4 külön bizottságot alkottak, melyeknek vezetését a már fentemlített elnökök irányították. Másnap délelőtt azaz hétfőn így külön-külön csoportban tárgyaltak az új ipartörvény tervezetéről, az Iparostestületek kiépítéséről, a munkakamarák ellen való állásfoglalásról, a vasárnapi és ünnepnapokra vonatkozólag, munkaszünet szabályozásáról, az ipari hitel országos szervezéséről, végül az iparosok szervezkedéséről. Minden csoport külön-külön is kimerítően foglalkozott ezen kérdésekkel, az ügyben érdeklődő iparosok élénk vitát provokáltak, mely után meghozták a maguk határozati javaslatát, ami hétfőn délután általános elfogadás, vagy módosítás céljából a szövetségi nagygyűlés elé került. Itt már a csoportok által jó előkészítve került a kérdés a nagygyűlés elé, amely némi hozzászólások után elfogadta azokat.

Igy az iparüzési jog, képesítés, tanonc és segéd ügyben azon kívánság szövegétetett le, hogy a képesítés szigorítását, iparüzési jogot

az Iparostület elbírálása alapján kaphassanak, a tanoncok tanideje szabályozassék, valamint a segéd munkások munkaviszonya szigorú ellenőrzés alá kerüljön. Az Iparostületek ügyében a határozati javaslat a testületi hatáskör kibővítését mellett hatósági teendőiben való megerősítést és a teljes igazi autonómiát kérte. A munkakamarákról szóló törvény tárgyalása kapcsán értesítést juttat a nagygyűlésnek, hogy a kézműves és kisiparosokra az nem fog vonatkozni, mindazon által nehogy a hallgatást beleegyezésnek vegyék, a szövetségi nagygyűlés határozati javaslatban ezen törvénynek törvény ereje való emelkedése ellen foglalt állást, mert az az ipar menetére, fejlődésére rendkívül káros. A munkaszüneti és záróra törvény ügyében a nagygyűlés az ipari kívánalmakhoz képest módosítást kér határozati javaslatában, különösen az iránt, hogy az ebédidő a munkás és iparos (függetlenül a törvényben előírt 1-től 3 óráig való időben) maguk és kölcsönösen állapítsák meg. Az ipari hitel országos szervezése ügyében mindenekelőtt a hitelnyújtás sürgősségét állapította meg a nagygyűlés és javaslatot terjesztett a hitelnyújtás teljes megoldására. Ezeknél is az Iparostületek vagy kebelükben levő hitelintézetek közvetítését, mely a kisipari viszonyokat, valamint a hitel igényléket személyükben is ismerik — jelölte ki faktoroknak a határozati javaslat. Végül az iparosok szervezkedése ügyében foglalt állást a nagygyűlés, feladatává tevé minden ipari szervezetnek, hogy érdekeik hathatós védelmére minden lehető kövessenek el. Mint legismertebb tevébb indítvány az 1 százalékos forgalmi adó eltörlése iránti kívánságot tárgyalta még a közgyűlés, melyben a határozati javaslat kimondta, hogy követelik a forgalmi adónak eltörlését, esetleg méltányos elbírálás alapján a nagyobb ceremóniát nem igénylő pausálé rendszer behozatalát.

A husiparosok kongresszusa. A husiparosok kongresszusát is 10-én délelőtt tartották meg Aradon. Több mint 40 város képviseltette magát 218 taggal. A kongresszus legfőbb tárgya a 2 évvel ezelőtt megalakított husipari munkaadók országos szövetségének fentartása, avagy elejtésének kérdése volt. A nagygyűlés, a kongresszus elnöke Stizda Lázár aradi husiparos volt, ki mellé társelnöke Dali M. Lajos Kolozsvárról, Frölich János Nagyváradról, Posokics Ede Temesvárról választottak. Innen is üdvözlő sürgönyt küldöttek a király Őfelségéhez, a kereskedelmi és munkügyi miniszterhez és a miniszterelnökhöz. Hosszu és eredményes viták és felszólalások után, melyből a váradi kiküldöttek különösképpen kivették részüket, a következő kérdések felett mondott határozatot a közgyűlés. Mindenekelőtt kimondta, hogy az országos szövetséget Kolozsvár székhellyel fentartani kívánja. Lelkesedést váltott ki annak bejelentése, hogy ahoz most újabbban Temesvár és környékének husiparossága is

A kolozsvári Czell sörfőzde világos „URSUS” söre a közönség legkedveltebb itala. Össze nem tévesztendő más gyártmányu „CZELL” elnevezésű sörökkel, mert **csak az**

„URSUS”

elnevezésű sör az eredeti és közkedvelt,
Kolozsvári-Monostori sör!

gyomorra fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle

IGMANDI keserűvíz

jó étvágyat, kellemes közérzést
és munkakedvet biztosít !!!

Az IGMANDI nem tévesztendő össze másfajta keserűvízzel !!

csatlakozik. A belépési és tagsági díjak a múlt évben megállapított összegek szerint maradtak meg. A szövetség igazgatójának Kádár Dezső választotta meg, ki Kolozsvár husiparosai között igen nagy tevékenységet és ügybuzgalmat fejt ki. Az első határozati javaslat az adózás ügyébe hozott, melyben a közgyűlés kérte, hogy az egész országban egységes darabonkénti adóztatási rendszer lépjen életbe, egységes összegekkel. A forgalmi, a vágóhídi és egyéb illetékeknek és taxáknak teljes eltörlését kérte a kongresszus a husról és hustermekéről törölni, mert a hus elsőrendű fogyasztási cikk, amit ezen illetékek és taxák csak drágítanak. Kérte a kongresszus a szabad kereskedelem visszaállítását és az ármámalások eltörlését. A teheráru vám illetékének leszállítását is kérte a kongresszus azon kézen felvő oknál fogva, mert ez az iparosoknál nagyon felzavarodott és forgó tőkájukat felemészette.

A határozati javaslatokat, azok indoklásait dr. Székely Aladár ügyvéd igazi gyakorlati alapon és nagy felkészültség mellett terjesztette elő, amit a nagyváradi, szatmári, brassói és temesvári husiparosok hozzászólása után fogadott el a kongresszus.

A kongresszus tagjai az aradi husiparos szakársak vendégei voltak, kik részéről minden lehető legnagyobb figyelemben részesültek a kiküldöttek. Igazán emlékeztetés maradt az aradiak előzeteskedése és figyelmessége, valamint a kongresszuson hozott határozatok egységesége, melynek alapján bizhatunk benne, hogy a kongresszus eredménye nem marad el.

Cipész iparos kongresszus. Élénk részvét mellett tartotta meg Erdély és Bánság cipész iparosága is kongresszusát Aradon e hó 9-én. A nagyszámú összegyűlt kiküldöttek a következő ügyekben hoztak határozatokat. A cipész ipar érdekeinek megvédése, az új ipartörvény keretében, még pedig a képesítési szakvizsga elrendelésével, a kontár üldözés hatóságai támogatásával. Az utcára nyíló cipész és csizmadia műhelyek zárójára ügyében is a szakma előnyére vonatkozó határozatot hoztak. A bormérték a kvadrát törvényes rendezése és a cipész ipar országos szervezetének létesítése ügyében, valamint a szakcsajtó ügyében, foglalt állást a kongresszus. Itt is nagy alkalom kínálkozott a tevékeny és köztért dolgozó iparos vezetők megismerésére, valamint az iparosokat ért sérelmek leküzdésének eszközeit felismerni. A kongresszus lényegesebb ütemezésére még vissza térünk.

A szabó iparosok kongresszusa. Az ország ezabó iparosai igen látogatott kongresszust tartottak Aradon 9-én, délután 4 órakor. Részt vettek azon városunk képviselői is, kik a közeli napokban tesznek a kongresszus felolvasásáról részletes jelentést. Egyebeként bőven fog beszámolni a kongresszus felolvasásáról a "Szabó Ipar" című szálkap, melynek szerkesztője a kongresszus szervezése körül nagy érdemet szerzett magának.

A nagyváradi iparosok temetkezési egyesületének második halottja. Felhívjuk egyesületünk tagjait, hogy Bagdi Ferenc kádár mester tagunk elhalálozott, ennek következtében esedékessé vált 10— lei járulék minden egyes tag által az egyesület pénztárához 30 napon belül befizetendő. Tisztelettel az Elnökség.

A zsidói országos vásár. Értesítjük a vásárra járó iparosokat, hogy Zsidón az országos vásár augusztus 20, és 21-én lesz megtartva.

Rimanóczy

Műbútor és Parkettgyár R.-T. Str. Clujului 117.
TELEFON 2-79 sz.

Irodabútorok, műbútorok I és II oszt. parketták. Fenyő és tölgy fáreszárak. Bőrvágás gatteren. Mindennemű ládát, összeszegezett és szétszedett részekben megrendelésre azonnal szállítunk.

FRENCZEL

Strada Vlahuța (Szent János-u.) 44. sz.

Ne nézzetek utánam

Megyek, kalapemelés nélkül
talpam alá már este kékül...
felhők közt imbolyog a hold.
Hegyeiről patakok zuhannak,
jó, hogy házon túl mezők vannak,
itt hagyok mindent ami volt.

Vetett ágyat, terített asztalt
sápadt vágat, ami marasztalt,
csendet, lármát, reggelt és estét,
sötét ruháját az anyámnak,
sovány panaszait a számnak
s a bánatot, mi betegre festett. ;;

Ne nézzetek utánam!

Ne üljön könny szemetek szögletén,
mert erős az, ki egyedül ineul,
s ha majd a zár zajjal csikordul
ne mondjátok: szegény.

Monejátok: erős, aki elmegy
aki kényeret és szerelmet
keres, mert eddig nem talált,
aki megbékült mosolygással
vár életet, vagy vár halált.

Ruth Klára

KEPES ELEK
orvosi kótszerész, Sas-passage 20.
Saját készítmény
SÉRVKÖLÖK, HASKÖLÖK
gumiharisnyát, speciális
kótszerek, női és férfi örzerek.

Minden hirdelési eszköz semmitmondó akkor, ha

BLEIER

fehérnemű, harisnya és csipke árait megtekint!

Női pongyolák már 175 leitől

Nőikabátok . . . 1000 leitől

Női szövet ruhák . 450 leitől

legszébb kivitelben Vlahuta (Szent János)-u. 6. sz.

Model áruház

Nagy harisnyavásár

csak csak e no vezeg ervenyesek:

Női harisnya varrott . . . 29 L.
Női harisnya mouslin . . . 58 L.
Női harisnya seletjes fátöl . . 60-65 L.
Női harisnya legfinomabb . 150 L. he-
Női harisnya seiyem flór . . . lyett 98 L.
Női harisnya legfinomabb fátöl 180
Lei helyett 125 Lei. Férfi soknik 20
Leitől kezdve. Gyermek soknik és
patent harisnyák 16 Leitől. Női svéd
keztük 150 Lei helyett 88 Lei.

KLEIN SANDOR ES TARSA

Strada Ciorogariu (Uri)-utca 1. szám.

minőségben vezet

Aki saját maga tartja a gyászbeszédet

Newyorkból jelentik: Az Egyesült-A nagyobb városaiban számtalan dusztagd él, akik egész életüket abban látják embertársaikat valami egészen új és eredetlennel meglepnek. Egy érdekes statisztikárint Amerikában nem kevesebb, mint olyan klub van, mely az "Excentrikusok sága" címet viseli. Ezeknek tagjai a legkülönbözőbb emberekből kerülnek ki. Nem régen a tagok egyik tagja végrendeletével okozott nagy nést. A testamentum felbontásakor kiderült, hogy a dusztagd öröklő nagy kalapját hagyta a klubjára, azzal a k. hogy abból — megfelelő preparálóság — trombita készíttessék, amelyen a klub minden ünnepélyes alkalommal a Yankee-köteles elűjű. A külön végrendelet amerikai lapok sokat foglalkoztak, meg legutóbb egy még nagyobb különöség érdekeltetését homloktérbe.

Charles Lau, egy dusztagd nagyke- röviddel előbb meghalt Dovenportban. hunyt a jöttel-ársági ügyek és a baptis- lás mecenása volt életében. Mikor beteges- lyosra fordult, Lau maga köré szőlította tait s közölte velük, hogy éri a közeli De barátai ne szomorkodjanak halála mi- ugyanis oly erősen hiszi a léle- mhatat- gát, hogy ünnepélyesen kötelezi magát gyászbeszédre megtartására. A dusztagd kereskedő barátai — köztük egy tek- downporti jogtanácsos — azt hitték, hogy csak tréfa. Lau azzal vágta utját a vitá- nak, hogy fogadott a jogtanácsossal. Ha tartja meg halála után saját gyászbeszéd- hogy barátai a hangját felismerhessék, egész óriási vagyona a jogtanácsosé. Am- ben pedig szavának áll, a jogtanácsos tizezer dollárt adományozni a baptista l- ségnek.

Lau rövidesen a furcsa egyen- ut- ugyan meghalt. Temetésére a kíváncsiak gyűltek össze a templom előtt úgy, hogy meg miatt a forgalom is szűntet. A kop- templomban volt félravalatolva és amil- gyászszertartás megkezdődött, az összeg- nagy megdöbbenéssel felcsendülni hallotta hangját. A halott csakugyan beszélt a mag- vatalról. Elmondta életének pályafutását, vedés nélküli halálát, végül azon reme- adott kifejezést, hogy barátai emlékezni rá és a jogtanácsos teljesíti magára vállalt- lességét. A tömeg alig tudott az ámulatba- ocsúdni, de az aposztrofált tanácsos a ko- hoz lépett s rövid szűnet után kijelentette, nem éri magát semmire kötelezni, mert győződött arról, hogy a koszoruk közé e- moftant helyezték el, melynek lemezt Lau- életében készíttette el elő hangja után, csinált a halála utánra is.

NAP és ESŐERNYŐ

legújabb kivitelben, a legolcsó

BLUM VILMO

kizárólagos ernyő áruházban rezhetők be a **KÖRÖ** parion. Javítások athuzások legolcsóbban készü

FRUSSEL PARIS
Fete
HYACINTH FOG PASZTÁ
FORAKTÁR: LONY LEBOVIT
ORADEA-MARE 606A-09

BERETVÁS PASZTILLA a legmakacsabb fejfájást is elmulasztja

A dollár nincs a levélben

Em ujság már és nem szenczió, hogy az amerikai levélből, ha azokat a tengeren átláral béli, Romániába érkezésük után, az módon eltűnik a pénz. A rejtély mindegyes érdekessége mellett sem szolgálja kétséppen az ország jóhírének érdekeit. Ezért a postaigazgatóságok — s köztük nagyváradi postaigazgatóság is — legutóbbi határozatuk megzúntatása céljából oly értelmű levelet adott ki, hogy, ha valaki címére az amerikai levél érkezik, a levelet ne nyitják ki levélhordóval, hanem értesítsék a címzettet a postahivatalba, ahol a jelenlétében kell felbontani.

Az új intézkedés alapján levele átvétele a postahivatalhoz címzett címzetté között. Lehner Mór, Str. Fabricelor (Gyár-utca) 26. számú lakos is. Lehner Mór New-Yorkból levelet s annak átvételére meg is jelezte pályaudvari postahivatalban. Ott, Lehner Mór szerint a következő jelenet játszódott: az amerikai levél vendégszereplésével: levelet áadták Lehnernek.

Bontsa fel — mondotta Lohnernek a postatisztviselő.

Lehner éles penecillussal kihajítja a borítékot és nézi mi van a borítékban.

Van-e benne pénz? — kérdezi a postatisztviselő.

Lehner komoran válaszol:

Nincs.

A postán rendben lévőnek találják a dolgot hiszen a levelet érintetlenül áadták felének, elköszönnék Lehnerrel. Lehner meggy. Otthon leül, felteszi a pápaszemét és megkezd a levelet:

Kedves Rokon, mellékelve küldök a gyeszámára két dollárt...

Lehner nem érti. Nézi a boríték belsejét, kutak; a két dollár azonban nincsen.

Rohanás vissza a pályaudvari postahivatalhoz. Köszöntés újabb a postatisztviselőnek.

Égés, míg észre nem veszik. És akkor ismét a dialóg:

Mit akar?

Kérem szépen, ebben a levélben nem két dollár.

Persze hogy nem. Maga nyitotta fel.

Igen ám, csak hogy a levélben meg az hogy „mellékelünk”.

A postatisztviselő lassan kezdi megérteni a Mór és lassan ő is kezdi meg nem is a helyzetet.

Lehner Mór azonban nem sokat segít, most már ketten nem értenek valamit:

Eg a postatisztviselő. Eppen ezért Lehner la-után fordul mindazokhoz az előfizető-ihoz, akik okkult tudományokkal foglal-ak ki magukat, legyenek szívesek vele kö-zi a kérdés nyitját, ha netalántán rejtőn-ek.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Ugyanis, amint a kicserélésre váró koronák bejelentettek, voltak azok között nagyobb összegű tételek, amelyekre nézve a pénzügyigazgatóságnál az ezzel megbízott inspektor ur igazolást rendelt el, igazolások kellett a tulajdonosoknak, hogy miért nem adták be a koronákat az első rendes becseréléskor, az előjáróságot pedig arra utasította, hogy a többi igazolásra nem utalt, körülbelül 100 tételben szereplő, együtt a kérdéses összeget kitevő koronák is csak az igazolások elbírálása után az ujabban általa igazolandó koronák beszedésével és együttes beszállításával adhatók be kicserélésre. Az igazolások beadattak, egy, talán a Tunyoghy Károly-féle 30000 koronás tétel igazolva is lett, a többi igazolásokra vonatkozólag több napon át nem érkezvén elintézés, mi, anélkül, hogy újabb rendeletet kaptunk volna, az igazolt korona-összegeket az adóhivatalhoz azonnal s még jókor beszállítottuk, ott azonban azt az értesítést kaptuk, hogy közben éppen akkor érkezett egy a becserélést egyelőre a további intézkedés vételéig elhalasztó rendelet s így a koronákat nem cserélhetik be. Ellenben a koronákat azzal tartották vissza, hogy majd, ha az ujab, beigért felsőbb rendelet megérkezik, a becserélést eszközölni s erről bennünket előre értesíteni fognak. Azonban, mert ez a rendelet nem érkezett egy fél év eltelté után sem, 1922 május 8-án a koronákat az adóhivatal visszaadta az előjáróságnak további megőrzésre. Mi örüztük azokat, majd mikor engem — mint jegyző — Ermihályfalváról elhelyeztek s így a koronák őrzését nem ellenőrizhettem, a községi birónak ajánlottam, hogy legjobb lesz, ha azokat a becserélés ujabbi elrendeléséig a tulajdonosoknak visszaadja. En kívülben a fenti körülményről a járási főszolgabírnak akkor jelentést is tettem, aki az ügy iránt érdeklődött, sőt felsőbb helyeken maga, személyesen is járt abban, azonban eredménytelenül.

Mi bárhol és bármikor igazolhatjuk, hogy ez ügyben semmiféle mulasztást nem követtünk el, felsőbb és egyenes utasításra pontosan s a legnagyobb jóhiszeműséggel jártunk el, tudják és igazolhatják ezt azok az ottani egyes urak is, akiknek koronakészleteiket igazolni kellett s akik velünk együtt Nagyváradn az Inspector urnál személyesen bent jártak.

A megyénkben közismert 30 évi önzetlen, becsületes jegyzői működésem ideje alatt sohasem törekedtem a népem megkárosítására, de nagyon inkább érdekeik megóvására és vagyoni s más irányban haladásuk előmozdítására, hivatalos és nem hivatalos teendőimet soha el nem mulasztottam, ezt jól tudják Ermihályfalván, de tudják mindenütt, ahol eddig működtem s ahol jelenleg is működöm. A jelen esetben is kötelességemnek s a vett utasításnak megfelelően jártam el s erről az érdekelteket nyomban értesítettem is, akik akkor megértették és megnyugodtak. Hogy a kiállításba helyezett felsőbb rendeletet nem adták ki, a becserélés ügyében újabb intézkedés nem tétetett, nem az én hibám. Azonban azon csodálkozom, hogy akadt valaki Ermihályfalván, aki ez ügyben legkisebb mértékben ellenem vádaskodik s csak most, amikor már ott magamat védeni sem tudom, mindazonáltal a fenyegetéstől nem félek, mert teljesen tiszta és nyugodt a lelkiismeretem.

Vaskóh, 1925 aug. 11.

Kiváló tisztelettel:
Közszeghy Imre, jegyző.

NEOCALMIN

Prof. Dr. A. BABES

azonnal lecsillapítja a leghevesebb neuralgiát, migrént, fejfájást és fogfájást. — Kapható minden drogeriában és gyógyszerárban.

Főlerakat:

Soc., OMNIA "București"

A Nagyváradai Bőröndárú és Táskaárú

Oradea-Mare, Strada Cuza Voda (v. Szacsay-utca) 18. szám alatti gyári helyiségében az összes

regie felszámítása nélkül

gyártmányait
detailban is engrosgyári
árban árúsítja

A garantált vulkán fibre bőröndök árai:

50	55	60	65	70	75 cm
542	596	650	705	758	814 Lei

vörösrézből kavaróval és lefolyó csappal és ezzel nélkül 100—150 és 230 literes tartalommal rak-
tárunkról kapható. ECONOMIA KERESKEDELMI
és IPARI R-T. ORADEA-MARE, Telefon: 8-59

Pálinkafőzőüst

A jómadár

— Regény —

50

Írta: Bónyi Adorján

— A kegyelmes mindenségit — mondta a fogai közül haragosan, — ilyesmit nem lehet valakiről csak úgy beszélni. Ezt a dolgot el kell intézni. Hol van az a bizonyos Adamlány?

— Tudom én, hogy most hol van? Mit akarsz tőle?

— Legelőször is látni szeretném, az ördög vigye el a dolgát! Aztán megmondanám neki, hogy mit hallottam és aztán megmondanánk mindketten ezeknek a számoknak, hogy marhaság, amit beszélnek és hagyjanak engem békében, meg azt a szerencsétlen kis fruskát is.

— Mindenesetre jól teszed, ha utána jársz az egész ügynek, mert mondhatom neked, így a dolog nagyon kellemetlen. Én elhiszem neked, hogy ez az egész valami ostoba pletyka, vagy tudja Isten, micsoda, de ezzel, hogy mi itt most ebben szépen megállapodunk, még nincs elintézve semmi.

— Csak mondd meg nekem, hol van ez a ... hogy hívják?

— Sári. Adám Sári. Mondanék valamit. Itt ma este bál lesz. Bizonyosan itt lesz ez a kislány is, mert hiszen mindenki itt lesz. Majd átjövünk ketten vacsora után és elintézzük az egész dolgot.

— Rendben van. Hogy micsoda ostobaságokra képesek az emberek? Mit szölsz hozzá? Hanem annyi bizonyos, hogy erre a Sárikára, vagy hogy hívjákra most már csakugyan kíváncsi vagyok ...

XI. FEJEZET.

Ugy kezdődött, mint minden köhegyi táncmulatság.

A cigánybanda pontban kilenc órákor rázendített az első csárdásra. A kaszinókert tártnyitott ajtaján egymásután jöttek be a köhegyiek. Többnyire legelő a fiatal leány, utánna a két öreg, apa és anya. A fiatal emberek már előbb csoportosultak a kertben és az ajtók tájékán és minden érkező kisaszonny elloptak, mint egy pillangót és egyenesen vezették a cigány elé. Az öregek is párta találtak hamarosan, mamma barátnőre, apa a kuglipálya ámbitusá alatt a boros asztalok mellett barátára. A lampionok tompán, veresen rezegtek a falombok alatt, az asztalokon viharlámpák lobogtak, a Nagy Kakasból kölcsönzött pincérek sebbel-lobbal rohantak felala.

Igazán nagyon kellemes volt a hangulat.

Semmi sem tud üdőbb, tisztább és kedvesebb lenni, mint egy ilyen kisvárosi mulatság látványa. Ahol nincsenek pompás estélyi toalették, remek irakkok, csak egyszerű, tiszta, virágzagu vászonruhák, piros lányok keringenek, suhognak, kavarognak a csendes nagy fák alatt. A zene csillog, hizeleg, lüktet és néha felviharzik és fent az égen szeliden hunyorgatnak a csillagok.

Gyuszi ott ül a legmeszibb sarokban, félhomályban egy kis asztal mellett Stekker ural. Maga sem tudta volna megmagyarázni, miért ül itt és miért éppen Stekker ural, mikor szívesen és boldogan táncolna vele akárki és nem is esne rosszul megfürösztelni magát egy kicsit zenében, táncban, leánykacagásban, tréfában, udvarlásban.

De mégis itt ül és váltogatta csendesen a szót ezzel a csendes, savanyu emberrel.

Most, ezen az estén sügédett el először. Rossz kesernyés előérzet vett erőt rajta. Csodálatos, bánatos üresség érzése. Es ehhez az érzéséhez nagyon jól illett Stekker ur, az a Stekker ur, aki szinte kívül él ezen a világon, akinek nincs senkje és rég lemondott arról, hogy örömeiket, meglepetéseket várjon az élettől. Stekker ur maga volt az eleven lemondás és Gyuszi magais teljes lemondást érzett, valahányszor a fiatalok kavargó sokadalmában eléje tünt Sárának hófehér ruhája és nagy szőke haja.

S elmékediek ketten Stekker ural afelett, hogy milyen szomorú dolog ez, hajnalra a szép lányok szép haja csupa borzoltság lesz, friss ruhája

csupa gyűrődés, ami most mosoly és jókedv, az hajnalra verejték és fáradtság és igen, hajnalra a szép, tiszta asztalok mind borítottak lesznek és ez a remek éjszaka tele lesz részeg emberekkel.

Igy mulik el minden szépség a világról.

De ha elmulik, minek van és ha van, miért kell elmulnia? — sóhajtott Stekker ur, aki nyilván ebben a pillanatban párizsi éveire gondolt.

Es most egyszerre, tíz óra tájban, mintha valami fuvalom, mozgás, ijedelem vagy öröm vagy meglepetés hullámzott volna végig a kaszinón, a kerten, az emberekben. Eszre kellett venni ezt még Stekker uréknak is, bármily messze ültek a többiekől. Felheszeltek.

Es látták: Terebesy érkezett meg a főszolgabíróval.

Terebesy, aki soha életében nem vett részt a köhegyiek semmiféle mulatságában.

Stekker ur a szemüvegét törölgette:

— No nézd. Hát ez mi? Itt van Terebesy!

Es ránézett mereven Gyuszira.

— Itt van Terebesy — moneta még egyszer nyomatékosan és egyszerre pattanásig tele kíváncsisággal. Egy csapásra elmúlt minden melankóliája.

Itt van — mondta Gyuszi is és az ő lehangeltsége is pillanat alatt elenyészett. Es csillogó szemmel nézte ott messze a kert tulsó végében az aranybálvány sötét alakját.

Ha száz szempár volt ott a kaszinói mulatságon, akkor ez a száz szempár mind percekig agyanazt az utat tette meg a tekintetével. Ugyanazt az utat, amelynek egyik végében Terebesy állt, a másik végében pedig Adám Sári.

— Na, ez érdekes lesz — mondta a kövér végrehajtóné a szmszédjának, a szigorú bankigazgatónének. — Hát most itt vannak előttünk mind a ketten.

— Hü, mi lesz itt — nevetélt amoda a vidám doktorné, aki még fiatal asszony volt, maga sem vetette meg a férfinépet és éppen ezért titkos pártfogója volt minden szerelmi zűrzavarnak.

— Ezt a találkozást nem adom sokért — sutogta Éliás járásbíró özvegye, aki legjobb barátja volt Ami kisasszonynak és ezzel már körülbelől jellemeztük is őt.

— Nézzetek, Sári hogy fülig pirult — lelkenkendezett a lányok közt az egyik kisasszony és igaza is volt.

Sári bizony fülig pirult, amikor meglátta Terebesyt és nyomban ijedten kezdett nézelődni: ugyan vajjon hol lehet Gyuszi? Amikor most először látta meg közelről és most először volt egy helyen azzal a férfival, aki csordultig megtöltötte szelid ábrándozás fátylaiban a szívét, egyszerre nagyon gyávának és ügyefogyottnak érezte magát és boldog lett volna, ha abban a pillanatban belekapaszkodhat a bátyja erős és ügyes kezébe.

Kábultságában és zavarában nem vette bizony észre, hogy pirulását mindenki látja és hogy a Giobondát nem bámulnak meg eleven formájában jobban Köhegyen, mint ahogy most őt bámulják és gyelik.

Hol van Gyuszi? Reszketett és sóvárgott a

lelke. De Gyuszi nem volt sehol. Fátyolos szeme Adám Sárinak, nem csoda, hogy észre ott messze azt a kis eldugott asztalt.

Nyugodt biztonsággal mondhatjuk, hogy egész bál társaságban csak egyetlen ember gondolt és gyauatlantul és kíváncsiság nélkül: lyén: és ez Adámné tekintetes asszony volt.

Voltak olyanok, akik meg is csodálta nagy nyugalmat, ezt a remek lelkiert. Voltak, akik nyomban el is itélték.

Hanem egyszerre felbukkant Gyuszi, ak tanig látni sem lehetett. Ragyogó arca hol nevetett bele egy-egy csoportba. Fürgé lett, és úgy tett mint a héja: mindig szűkebb és szűkebb köröket irt le a körül az asztal körül, mellett Terebesy ült elvághatatlan barátjával, gabíróval.

(Folyt.)

Ruhákat legolcsóbban fest, tisztít, gallyerokat, kézelőket, legszebben mos és vasal.
Szabó László
Sírada Take Ionescu (Hörös-utca) 1. sz.
Fiók: Bazárépület, Bulev. Reg. Ferdinand

Látogassa meg a
9.
bécsi nemzetközi
vásárt
(őszi vásárt)

1925 szeptember 6-tól 12-ig

(a technikai vásár egy nappal tovább 7000 kiállító, 16 államból ajánlja fel legkisebb újdonságait, versenyen felüli árak 125 ezer látogató az összes európai és gerentuli államokból. A legnagyobb választék speciális kiállításokban. Nemzetközi mo kerék kiállítás. Repülő felszerelés és pilótá forgalom. Jelentékeny menetidő a s éklés a romániai, jugoszláv, magyar osztrák vasutakon, valamint a Dun Határátlépés 1.5 silling (0.25 dollár) ért vízumdíj ellenében

Felvilágosításokat, vásárimutatásokat és utlevél vízumdíjleveleket ad:

Wiener Messe A. G. Wien, VII. valamint az alábbi helyeken

Nagyváradon Kereskedelmi és Iparkam C. F. R. Hivatalos Menetjegytiroda, Orso zárdá épület.

Societate Anonimă Română de Transport Internationale Schenker & Comp.

Bulevardul Regele Ferdinand 5.

Bőrszék gyáramban
különféle finom butorok minden árban kaphatók

Steiner butorgyáros

Oradea-Mare, Strada Avram Iancu (volt Kossuth Lajos-utca) 1. szám

Békeminőségű, préselt kek, ennek javítása, festés Bőrről való bevonás. gol garnitúra festését földi szakember végzi.

Általános mintavásár

Technikai és építészeti vásár

A világ legrégibb és legnagyobb nemzetközi vására. Egyaránt fontos vásárlóknak és kiállítóknak. Jeler kezéseket elfogad és felvilágosítás kat nyújt a mintavásár képvisel

ANGERBAUER JENŐ
Timișoara 1. Strada General Porghosa 3. szám. — Telefon 7

és KERESKEDELMi és IPARKAMARA, ORADEA-MARE.

32 év óta a Maria Királyné (Széchenyi)-szállodában levő órák- és ékszerész ixfeltemet kenyszerűségből ideiglenesen

Sir. Jaguna (Japucinus-u.) 16. szám alá helyeztem át

A raktáron levő órákat, díszlámpákat mélyen le-szállított árban kiárultom. Aranyat, ezüstöt, brilláns tárgyakat, műfogat ismét magas árban veszek. Óra és ékszerjavítást és újmunkákat vállalak pontos kiszolgálásban. Tisztelettel:

Freund Benjámín órák és ékszerész

LIPCSEI
őszi vásár!
1925 augusztus 30 tól szept. 5-ig
Technikai vásár aug. 30. szept. 9-ig

Lepedatu miniszter a kisebbségi paktumról

lamin az Erdélyi Gazdasági Egyesülettel tárgyalást folytatott. A tárgyalás eredményeként egy olyanféle paktum jött létre, mint amit a liberálisok a szászokkal kötöttek Nagyszebenben. Arra a kérdésre, hogy a mezőgazdasági választások utáni időkre is lesz-e jelentősége az együttműködésnek: Lepadatu kijelentette, hogy reméli lesz, bár ez a kérdés a magyarok őszinteségén fordul meg.

3. A fekete ing kabát nélkül nem viselhető, csak a párt részéről meghatározott különleges esetekben.

Párisba a nadikárpótlásra és a pénzügyi jóvátertelre vonatkozó memorandumot. Pavel Radulescu, Vintila Bratianu titkára a napokban Genbe viszi a szövetségi adósságokra vonatkozó részletes memorandumot Titulescu számára, aki Genében Romániát képviselni fogja.

lotta meghódolását. Liautey utódja Sarraut, kit marokkói polgári rezidenssé neveznek ki.

kötelcző. A másodiknál a tanítási nyelv vegyes; az elemi ismeret a kisebbségi anyanyelven tanítandó, továbbá a természeti és gazdasági ismeretek, magyarul a földrajz, történelem és mindkét nyelven a számtan és ének. A harmadiknál az összes tárgyak tanítása magyar, heti hat óra a kisebbségi anyanyelven.

MÉRSEKELT HELYÁRAK

kíséretében látogatást tettek a városházán. A város nevében a polgármester távollétében Vostinár főjegyző fogadta a magas vendéget, majd a megjelenő dr. Bucico Coriolán polgármester vette Chirculescu miniszter és családja kalauzolását. A miniszternek bemutatták a közgyűlési terem történelmi értékű festményeit, majd megtekintették a nyilvános könyvtárt is. A miniszter hosszabb ideig időzött a polgármesternél s csodálatát fejezte ki a város szépsége, sok stílus, de összhangzatú épületsorai fölött. Chirculescu miniszter, a záróatórvény megalkotója, először látta ez alkalommal Nagyváradot.

* Dr Regman Miklós prefektus tegnap családjához, Nagyszebenbe utazott. A prefektus hétfőn tér vissza Nagyváradra.

* **Szentévet rendeznek a görög keletiak**
is. Budapestről jelentik, hogy az ott időző Bazile görög keleti érsek kijelentette, hogy jövőre áprilistól decemberig szentévet rendeznek azoknak a zárándokoknak, akik Görögországban, a keleti egyház bölcsőjében, Alexandriában és Jeruzsálemben felkeresik a görög keleti kegyhelyeket.

* A Törekvés nyári mulatsága vasárnap, délután kezdődik a Félix-fürdőben.

Leitner Márton R.-T.-nál delainek, batistok, pouplinok, zefirek mélyen leszállítva.

* **Cenzura Lugoson.** A kormány a katonai cenzurát Lugosra is kiterjesztette. Lugoson jelenik meg tudvalevőleg a Magyar Kisebbség c. szemle.

* **Károly trónörökös meghívta az úszóversenyre.** A Török úszószakosztályának vezetősége tegnap távirati úton meghívta a Kolozsváron időző Károly trónörökös a szombati úszóversenyre. A trónörökös a teniszversenyre utazott Kolozsvárra.

* **Tancret Constantinescu Marosvásárhelyen.** Bukarestből jelentik: Tancret Constantinescu iparügyi miniszter Marosvásárhelyre utazott az ottani gyárak felülvizsgálására.

* **A minorita-rend generálisa Erdélyben.** Marosvásárhelyről jelentik: Dr. Orlicht Alfonzó, a minorita-rend generalissimusa Marosvásárhelyt meglátogatta az ottani minorita székházat, amely nagyon rozoga állapotban van. Kijelentette, hogy a renováláshoz szükséges összeget Rómából ki fogják utalni. A minorita-rend nem adja fel marosvásárhelyi pozícióját, hanem azt mindenáron fenn akarja tartani. A minorita-rend a rendházban papnövédelét állt fel és egy üres telken katolikus iskolát fog építeni.

* **Diákgülések.** Bukarestből jelentik: A közoktatásiügyi miniszter átiratban arra kérte a belügyministert, tiltsa be a diák-kongresszusokat és gyűléseket. Ezzel hozzák kapcsolatba azt a tényt, hogy a Focsaniban tervezett diák-kongresszust 16-ról bizonytalan időre elhalasztották.

Bukarestből jelentik: A Putna- és Rimnicul-negyei zavargások folytán a VII. hadosztály parancsnoksága a hadügyminisztértől felhatalmazást kapott, hogy Focsaniban haditörvényszéket állítson fel.

* **Felhívás a szülőkhöz.** A nagyváradai izr. hitközség elemi iskolája felhívja mindazon szülőket kik gyermekeiket a most kezdődő új iskolai évre az első osztályba felvétetni óhajtják, hogy gyermekeik előjegyzése céljából folyó hó 18-án és 19-én szerda délig bejáróljanak az iskola igazgatójánál annál is inkább jelentkezni sziveskedjenek, mivel e határidőn túl jelentkezők többé fel nem vehetők. Jelenkezés ideje kizárólag a megjelölt napok délelőttjén, amikor az előjegyzendő gyermekek szülei bizonysítványai is bemutatandók.

Az orth. izr. elemi-, fiú- s leányiskolák igazgatósága felhívja az orth. izr. hitközséghez tartozó mindazon szülőket, akik gyermekeiket az 1925—26. tanévre ez elemi iskolák 1. osztályába óhajtják felvétetni, hogy folyó hó 18-án és 19-én délelőtt 9—11-ig előjegyzés céljából az igazgatóságnál okvetlenül jelentkezni sziveskedjenek, mert az elő nem jegyzett gyermekek a szeptemberi beiratások alkalmával föl nem vehetők.

A rendes beiratások — az összes osztályokra — szeptember 1., 2., 3. és 4-én lesznek és tekintettel az ezzel járó különleges formalításokra, a szülők fontos érdeke, hogy e napokon feltétlenül és személyesen jelenjenek meg gyermekeik beiratása végett.

* **Jóváhagyták Briand és Chamberlain megegyezését.** Londonból jelentik: A garancia-szerződés ügyében a minisztertanács Briand és Chamberlain megegyezését jóváhagyta. A továbbiakra vonatkozólag előrelátható, hogy szeptemberben Stresemannal közvetlen megbeszélések kezdődnek Brüsszelben. A francia jegyzéket Berlinben hétfőn fogják átadni; Chamberlain, Vanderwilde és Briand pedig szeptember elején Genfben találkoznak.

* **Adakozás.** Az Izr. Nőegylet leányárvaházának adakoztak: Herz Ferencné Kebeds 500 lei, Kepes Samu 200 lei, Leipnik Béla 250 lei, Horváth Gizzi és Albert Izsó esküvőjén gyűjtött 360 lei, Fuchs Pál, özv. Fenőy Arminné és Flegmann Arminné édesanyjuk elhunytja alkalmából 500 lei és 500 lei az Agnókn Otthona részére. Természetbeni adományokat küldtek: Löblé Lászlóné, dr. Rácz Ödönne, Hitter és Breuer, Klor Antal, Friedmann Hermanné. Az összes adományokat halásan köszöni az Elnökség.

JON. **Utazás** JON:

a föld körül

Jules Verne regénye nyomán.

A legszenzációsabb kalandorfilm

* **Köszönetnyilvánítás.** A vasárnapi urna-nap alkalmából legméltóbb köszönetünket fejezzük ki a hatóságoknak előzetesegükért, fáradozásukért. Mindazoknak kik csak egy leivel is hozzájárultak, hogy megvessük alapját egy cselédotthonnak. Az urnánál kifejtett buzgósságukért halás köszönetet mondunk: Beliczay Elekné, Blegye Lászlóné, Borbély Kálmánné, Buttyka Lajosné, Buzáth Erzsébet, dr. Catana Aurélné, Csernák Béláné, Cziller Imréné, özv. Dittert Edéné, Erdély Zoltánné, dr. Föder Ottóné, dr. Gáspár Miksáné, Generich Ferencné, Geórch Pálné, Gyalokay Pálné, Gyalokay Antalné, Horváth Árpádné, dr. Hunya Benőné, Igaz Károlyné, Jerzsák Istvánné, Kirch Árpádné, Kun Otília, Kuchta Endréné, Krauss Samuné, Lakatos Zoltánné, Lupu Károlyné, Madarász Gyuláné, Marian Emilné, Materny Imréné, Marxer Antalné, Morvay Andrásné, Matolay Olivérné, Nagy Farkasné, Papp Dezsőné, Papp Emilné, Papst Ferencné, Pribek Imréné, Pojdravec Mariska, dr. Rezső Mórné, dr. Roskopf Béláné, Schiller Ferencné, Schuster Károlyné, Schütz Albertné, dr. Személy Kálmánné, Szabados Pálné, Szikora Irma, Sonnenfeld Adolfné, Tichy Gyuláné, dr. Tóth Ferencné, Vasas Istvánné, Vass Árpádné, Veress Erzsébet, Weselényi Ida, dr. Völgyi Gáborné, Zöldy Bertalané urhölgyeknek. Erdély Illy és Icu, Föder Baba, Gólián Margit, Hügel Böske, Igaz nővérek, Materny nővérek, Nadányi nővérek, Petrovics Boris, Popivici Lily, Rakics Ella, Schiller Illy és Pisti, Schuster Herta, Toperczer nővérek, Vasas Nelly és Béla urleányoknak és uraknak. A Kath. Növendő Egyletnek nevében: dr. Kassay Kálmánné.

Sok pénzt takarít meg, ha szükségleteit a **Hajnal és Rózsa** cégnél szerzi be. Szövet, vászon, paplan

* **Utazás a föld körül.** (Sajátbemetatoló az Apollóban.) Verne Gyula regénye nyomán a modern technika minden vívmányával filmre vitték gyerekkorunk eme izgalmas olvasmányát. Amerikai film és az amerikai filmrendezés minden bravúráját megtaláljuk a mindvégig lebilincselő filmkolosszusban. Egy amerikai petróleumtröszt vezetői fogadnak, hogy 18 nap alatt bejárják a világ minden részében üzletleileket, hogy a konkurens vállalat árait letörjék. Izgalmasan érdekes trükkök, ezer akadály gördül a vakmerő utasok elé. A szerelem sem hiányzik a filmből, amely akkor teljesül be, amikor a szerelmes szívű kalandor elvégezi a megbízatását. A négy részes hatalmas film két részben kerül bemutatásra vasárnap este 7 óráig kezdve. (—)

* **Adakozás.** A nagyváradai izr. hitközség fiúárvaháza javára Fuchs Pál, özv. Fenőy Arminné, Flegmann Arminné édesanyjuk elhunytja alkalmából 500 lei, B. D.-né néhai fia halála évfordulója alkalmából 100 lei, Leipnik Béla, Flegmann Armin ur után 250 lei, Fleischer Imre Sándor bátyja halála évfordulója alkalmából 500 lei, Bodor Sándor 100 lei, Büchler Mártonné 100 lei, Kovács Béláné 100 lei, Pártos Jenő édesapja elhunytja évfordulója alkalmából 500 lei adományoztak. Természetbeni adományt küldtek Friedmann Hermanné, Altmann Nővérek, Stern Dezső cég, Lichtmann Miksáné, Klor Antal, Klein Vilmosné, Back Bernátné. Az Aggokháza javára Fuchs Pál, özv. Fenőy Arminné, Flegmann Arminné édesanyjuk elhunytja alkalmából 500 lei, Polgár Frigyesné édesapja elhunytja évfordulója 100 lei, Pártos Jenő édesapja elhunytja évfordulója alkalmából 500 lei adományoztak, amely adományokért halás köszönetet mond a jótékony intézmények vezetőse.

Legszebb damaszt asztalmentékben dus választék **Hajnal és Rózsa** vászon és női divatruházában

* Tizenötezer példányban jelenik meg az erdélyi újságíróalmanach. Az erdélyi és bánáti kisebbségi újságírók évek óta heroikus küzdelemmel folytatják hivatásukat a közönség érdekében. Ebben a munkában az újságírók közül nem egy és nem ritkán kerül olyan helyzetbe, amikor a létért való küzdelemben el kell bukni, ha egy erőteljes újságírószervezet nem áll a háta mögött. A kisebbségi újságírók éppen erre való tekintettel határozták el az idén, hogy részben egy felállítandó újságírószeminárium, részint a központi szervezet tartalék és segélyalapja javára luksuriózus kivitelben s az erdélyi újságírók legjavának szellemi közreműködésével nagyszabású Almanachot adnak ki. Az újságírók Almanachja tizenötezer példányban jelenik meg. Ez az erdélyi viszonylatban páratlanul álló példányszám minden pénzintézet és vállalat számára saját érdekében állóvá teszi, hogy reklámjaikat az albumban elhelyezzék. Az újságíró-

szervezet központja körlevelekben és vállalatokat az album megjelöléséről, kapcsolatban különben a napokban Nagyváradra érkezett Gallovich Károly kitűnő kiadvány fogja a pénzintézeteket és vállalatokat is. Az újságírók vállalkozását legméltóabban ajánljuk mindenki figyelmébe.

GÉPKONSTRUKCIÓ

és javítások, Strada Alexandri 48.
Torótt géprezések garántált bejegyzése

* Egy „leépitett” igazgató, egy „üzemű” gyáros, egy „kiegyezett” kereskedő, egy „kisebbségi” részvényes naplója. E alatt van összefoglalva és állandó rovatban dolgozva az egész erdélyi és bánáti gazdasági élet minden fázisa és riportzerűen a „Pénzvilág” közgazdasági folyóirat minden hó elsején megjelenő számában dekuszit és változatos tartalmu, de mai és mai stílusban megírt folytatásos cikkek mint egy élő színház jelenik meg a előtt. Szerkesztőség és kiadóhivatal: „világ” Oradea-Mare, Str. Jókai 17. T. Mutatványszám díjtalanul.

* Egy ifjú hegedű-virtuóz sikere Nagyváradon. Néhány nap óta egy kivétel nélküli hegedűművész vendége az Atlantic nyári mozgóházban. Gálának hívják a fiatal művészt, akit csodának kellene neveznünk, ha ez a nem volna rég kompromittálva. Gál tehetségét különben a legilletékesebb maga Hubay Jenő ismertette el a legelragadtatással, amikor nemrégiben virtuóz előtte is bemutatkozott. Gál mindenestire olyan attrakció az Atlantic hogy meghallgatását senkinek sem elmulasztania.

* **A Principele Mihály nagyváradai** augusztus 28-án délután 4 órakor árja az árvaháznak szállítandó egy évi kenőseletre. Zárt ajánlatokat kell beadni 1 lek bántatpénz befizetése mellett. Reszvilágosítást ad az árvaház irodája déluóráig Parcul Carmen Sylva 1.

Selyemfenyű tuszer, granadin, függöny és ritőre 150-200 cm. **HAJNAL és RÓZSA**

* **Véres szerelmi tragédia** Budapest, az Aréna-úton tegnap Molnár Mihály kovácsmester agyonlőtrónóját, özvegy Heimann Mihályné önmagát is főlölte. Az asszony megfér haldoklik.

PERZSASZÖNYEGEK részletfizetésre hatók **STERNBERG**-nél Bul. Reg. Ferdin

* **Nézzé meg a Körösparti Áruház** r érkezett árutömeget, melyekből most alkalvámemeles előtt szükségletét hallatlan beszerezni.

Nagymennyiségű finom férfinégyek majdnem félárban nek eladásra Weisz és K. Központi áruházában, Bul. Ferdinand sarok Moskovits-p

* Fényképészeti műtermem megye le Ferdinand (Rákóczi) ut., Bazárépül Molnár műtermem összes helyiségeiben.) fényképész.

* Kalapátformálások legszebben K Moskovits Etelkánál.

* Bomba 6 lei az Eldorádóban.

Darvas harisnyái legjob

* Kalapszalmonok figyelmébe! Gyönyörű őszi és téli kalap divatlap érkezett a Hirlapírodába.

* Autójárat Biharpüspökibe, előjeg Hegedüs Hirlapírodában. Személyenként

Preci-
zios **logaskerek** gyártás Str. Alexand

tesztjük mindazokat, akik a nyáron át voltak érdeklődni, hogy legfinomabb férfi kabátbőrök nagyvárostokban megkaphatók „Chic” bőruhaszalón Bul. Regele 1. Ezelőtt Calea Victoria 1.

Angorák részletfizetésre kaphatók
ENBERGNÉL, Bulev. Regele Ferdinand 14

egszébb és legfinomabb kivitelben női és férfiakat megrendelhetők. „Chic” bőruhaszalón Bul. Reg. Rerd. 20. Ezelőtt Calea Victoria 1.

ruha és ingezfűzők a legszebb kivitelben és Rózsa vászon és női divatruhájában

órávaló minden kis családhoz azonnal kapható Cuza Voda (Szacsvey-utca) 19. szám.

egszébb paplanok Hajnal és Rózsa cégnél kaphatók, nagyraktár, átalakításokat elfogadjuk

Cipészek figyelmébe! Nagyon szép ősz divatlap érkezett a Hegedűs Hírlap

és kiegészítők eddig nem létezett árakban
ENGEL LAJOSNAI
Sas-passage, volt Enyveshát helyén

filz-modellek minden színben érkeztek. Árak és díjak Etelek.

gyermekmekcsik 2500 leltől
SZÖKÉNÉL, Piata Unirii 16

intelligens úri család elvállal urileányokat tanításra. Társalgási nyelv német és francia. Szántó Vilma Str. Saguna 16. I. emelet.

ny: Rembrandt fejek 150 lei.

•TŐZSDE•

rich, augusztus 14. (Nyitás.) Berlin áris 2405, Newyork 515, Prága 1525, London 50150, Bukarest 265, Budapest 7250, 50.

karest, augusztus 14. (Zárlat.) Deviaris 910, London 945, Newyork 194, Mi-5, Zürich 3790, Wien 2730, Prága 578.

luták: Font 930, francia frank 960, 7, lira 720, dinár 350, dollár 194, osztrák yar 27, szokol 585.

rich, augusztus 14. (Zárlat.) Berlin Amsterdam 20715, Newyork 515, London áris 2405, Milánó 1860, Prága 1525, Budapest 50, Belgrád 922.5, Bukarest 265, Varsó és 0007250.

•SZÍNHÁZ•

di Aladár karmester megvált a színházról

Áradi Aladár karmester tavaly ülte 5 éves karmesteri jubileumát. A közszép ünnepségen részesítette Váradi-t, aki a 25 évből 23-at a nagyvárosi és zenekultúra szolgálatában töltött. Áradi karmester zeneszerző-verve-jei ismertek, hiszen olyan műdalai vannak, melyeket minden magyar vidéken ismernek és szeretnek. A „Hajlik a jegenye”-je az idén most már elkerülhetetlenül szól a színházról. A színdirektorral nagyagi konfliktusa idézte fel az elkerülést. Gróf direktor és Váradi Aladár tudtak megegyezni a színházigazgatóval. A színház vezetője Endre karnagyot szerelte vissza. Szathmáry és Békei Mihály a jövő évi dirigensek.

Most már visszavonhatatlanul megvált a színházról, — mondotta Váradi Aladár — de nem megyek elebből a városból. A színházi életésemből nem akarok a családom eltartani, fiaim iskoláztatni. Ezért távozom, de megmaradok to-

vábbra is a nagyvárosi zenekultúra szolgálatában, mert egy megalakuló szimfonikus zenekarnak leszek a dirigense. A színház tájékára se akarok menni többet...

NYILTTÉR

Értesitem nb. rendelőimet, hogy fehérmű varrodámat Piata Unirii (Szt. László-tér) 7 alól lakásomra (Hármas-u.) 10 sz. alá helyeztem át, ahol továbbra is a legfinomabb női és férfi fehérműveket legolcsóbb árban készítek.

Fischerné Erdős Margit

Kereskedőknek!

Uborkás- és befőttes
Lámpa üveget
Demjont
Lámpákat
Tábla üveget

nagyon olcsón szállítunk!!

KOMLÓS TESTVÉREK

Oradea-Mare — Nagyvárad

Gyári raktár. — Nagykereskedés.

Strada Nicolae Iorga (Zöldfa-utca) 13.

Telefon 3-72

SPORT

A VAC vezetői nyilatkoznak erőtelji szereplésükről

Kolozsvári és szovátai sikeres szereplésük után tegnap érkezett meg Nagyváradra a budapesti VAC európai hírű uszógárdája. Szombaton és vasárnap a Félix-fürdőben mérkőznek a Törökves uszóival és olyan szép küzdelemre van kilátás, amilyenben Nagyvárad sportszerető közönségének csak ritkán van része.

Tegnap felkerestük Nádler Jenőt, a VAC uszó- és Robert Ferencet, a polócsapat kapitányát. A kitűnő sportterfiak a következőket mondták:

— Csapatunk teljesítményével meg vagyok elégedve, de itt jobb eredményeink lesznek, ha az idő is úgy akarja. Sokat szenvedtek a fiúk Kolozsváron a jéghideg víztől, Szovátán pedig a sós víztől.

— Szovátán minden versenyt megnyertünk, sőt még a második helyeket is biztosítottuk magunknak. Váradon is jó reménységgel indulunk, komoly ellenfelelünkkel a törökves gárdával.

— Sok jót hallottunk erről a fiatal lelkes csapatról. Ha Sonnenfeld Andor, ez a kitűnő sportember továbbra is ilyen ambícióval dolgoztatja uszóit, akkor a Törökves uszógárdája előtt a külföldi sportörök is meghajolnak.

A nevezést a következőkben vázolta Nádler Jenő:

200 m. melluszásban: Glück Teddy.
100 m. hátton: Róbert Ferenc, Nádler Jenő.
100 m. gyorsban: Róbert Ferenc, Vermes Ferenc.
200 m. gyorsban: Szabó István.
33 1/3 gyorsban: Róbert Ferenc és Vermes Ferenc.
műgyorsban: Szalai József és Glück Teddy,

a 4×33 1/3 m-es gyorsfűtőfűtőkben: Vermes, Szabó, Glück, Róbert csapattal indulnak.

Róbert Ferenc a polócsapatról elmondotta azt a különösen érdekes dolgot, hogy a VAC polócsapatát 1920-ban alakította Pollák, aki most a Törökves színeiben játszik. Eddigi eredményeikre büszké. Nem tippel semmit a Törökvesvel lejátszandó polómeccsről, mert nem látta még játszani őket.

A polócsapat kapitánya elragadtatással emlékezik meg arról a szeretteles fogadtatásról, amelyben a Törökves fogadta őket és megjegyezték, hogy akik így fogadnak sportbajtársakat, azok nem is lehetnek rossz sportemberek.

MOZI

— Szerelm a nő hatalma. Az Atlantic- és Apolló-mozgók ma, szombaton mutatják be utójára Fern Andréval a főszerepben ezt a mindvégig izgalmas, gyorsan pergő cirkuszdrámát, amely mindvégig lebilincselő témájával és Fern André, valamint a többi művész kitűnő játékával a legteljesebb siker jegyében pergett le.

Vasárnap először: Utazás a föld körül 18 nap alatt. Jules Verne regénye után.

— A Dorian Filmszínházban szombaton és vasárnap a „A fekete rózsák” 6 felvonásos izgalmas dráma kerül színre, melynek főszerepét Sessue Hayakawa, a híres japán filmszínész alakítja. Előzőleg színre kerül egy kétfelvonásos Monty Banks-vígjáték. Az előadások szombaton 3, 6 és 9 órakor, vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor kezdődnek. Figyelem! Vasárnap délelőtt 11 órakor a nemzetközi tenniszverseny javára színre kerül „A fekete rózsák”. Minden hely 10 lei. Hétfőn lesz a bemutatója a „Szerelmi háromszög” c. 7 felvonásos filmnek, melynek főszerepét Bessie Lowe és Claire Windsor alakítják. A darab a férj, feleség és szerető örök szerelmi háromszögét dolgozza fel. Előzőleg színre kerül egy kacagató Ó vigjáték.

A már több ízben hirdetett és az állandó esőzés miatt elmaradt

népünnepélyt

1. hó 15-én és 16-án tartja meg

Matiescu

(Zichy-barlang) nyaralóban

a Crisana Sportklub

Ha háza, földje, vagy szőlője van eladó, úgy jelentse azt bizalommal a

Mercur irodában

Str. General Mosoiu 7.

Foglalkozom még földek, telkek parcellázásával,

lakások és üzlethelyiségek átadásával. Keresek

lehetőleg a központ közelében magánházakat

beköltözhető lakással.

Egy és kétszobás lakásokat azonnali beköltöztetésre. Utlevél vizu-

mozást, megbízásokat naponkénti futárin-

ditással a legolcsóbban, legmegbízhatóbban el-

intéz. Telefon 2—21

Mielőtt

tűzifa-szükségletét

bárhol is beszerezné, sa-

ját érdekeljen hívja fel a

Stern

vállalatok

tűzifa telepét.

Telefon 809. sz

Tekintettel a felhalmozott nagy készletre, szá-

raz, 1-ső osztályú tűzifa-

tát olcsó áron ad, míg

a készlet tart.

Remélem

tudja már, hogy a

Pannoniában

vízumoztat

DEUTSCH

a futár

Utleveleket elintézt!

Üzlet-helyiséget

lorgalmas köz-

pontú mellék utcában le-

lépésért keresek. —

Cim a Hegedűs

Hírlapiro-

dában

Román-Magyar

Magyar-Román

Ghetie szótár eladó

a Hegedűs Hírlap

irodában

Apróhirdetés egy szöve 4 lei, vasárnap 6 lei, legkisebb hirdetés 10 szöve 40 lei.

Levelezés

Vasárnapra, 16-ára, utitársnőt keres urihölgy Cseh-szlovákiába. Cim a kiadó hivatalba. 2655

Azon helybeli vagy vidéki hölgyek, kik szeretnek szépen, divatosan öltözködni, ismerkedjenek meg **KERTESZ** Regina Mária (Bemer-téren) levő Reclam női divatru üzletével, ahol az árak olcsóbbak mint bárhol. 2461

Arcápolásra használja az **Agi-crém**et, melytől arcbőre szép, tiszta és üde lesz. Kapható mindenütt. Főlerakat: **Diana** a gyógyszer-tár. Megyei forráktár **Apollo** drogeria Oradea-Mare.

LAKÁS

Budapesten két főiskolai hallgató tiszta, világos szobát keres. Címeket a kiadóba kérünk. 2647

Egyszobás lakás mellék-helyiségekkel, lelépéssel átadó. Strada Vasile Conta (Halász-u.) 37. 2710

ELLÁTÁS

Iskolás leánykakat vagy szolid leányt teljes ellátásra felveszek. Strada Simeon Barnutiu (Damjanich-utca) 20., balra az utcában. 2650

Özvegy vallásos izr. urnó 2 iskolás fiút teljes ellátásra elvállal, esetleg 2 fiatal embert. Silbermann-Str. Cuza Voda (Szacs-vay-utca) 47. 2715

Alkalmazás

Tanuló leányt felvesz a Sonnenfeld R.-t. vonalzó intézet. 2649

Szakiskolát végzett mechnikus keres "Sunfield" Strada Vlahuța 29.

Fiatall asszony irodába vagy pénztárhoz ajánkozik. Címeket a kiadóhivatalba kér. 2649

14 éves fiú mellé keresek szeptember 15-ki belépésre francia nyelvtudással nevelőnőt. Ajánlatokat Hegedüs Hirlapíródába. 2681H

Gyakornokot kereskedelmi érettségivel keres Sunfield domborműnyomda Str. Vlahuța 29.

Fiatall segéd, aki a román és magyar nyelvet bírja, a férfi és női divatszakkemből, azonnali felvételre keresetlik. Ajánlatok fizetési igényei **Ioan Iosif-céghez** Belus, Biharmegye intézendők. 2709

Fiatall rőfös kereskedő-segéd heti 3 napi ellátással azonnali felvételre keresetlik Strada Cuza Voda (Szacs-vay-utca) 46. sz. Ny. 2712

Jórávaló mindenest keres azonnali belépésre kis család. Str. Cuza Voda (Szacs-vay-u.) 19. 2712

Románul is tudó gyakorlott gépirórnó keresetlik dr. Vass és dr. Gyalan ügyvédek irodájába. Str. Ep. Pável-u. 14. 2714H

Pénztáros, uszmester, tutaj felügyelő felvétetik az uszodába. 2708H

Intelligens kisasszony elmenne gyerekekhez. Bul. Reg. Ferdinand (Rakóczi-ut) 17. 2718H

Irodall jártassággal bíró tisztviselő delutánra állást keres. Cim Hegedüs Hirlapíródában. 2716H

Több évi bank és nagy kereskedelmi gyakorlattal bíró munkaképes könyvelő — román, német és magyar nyelvismerettel — elkezdkezdést keres. Cim a Hegedüs Hirlapíródában.

Adás-Vétel

Egy komplett gyönyörű háló, sodronyos ruganyos madracral, két gyönyörű villany csillár, Bydermayer, egy éjjeli szekrényre villany, egy toalette tükör, egy szoba asztal, képrámák, vasláda, szennyeskosár, kopirozó prés' cser-tűzifa felvágva nagyon sürgösen és nagyon olcsón eladó. Es mindenféle apróság. Értekezhetni lehet reggel 9-től este 7-ig. Özvegy Schwartzné, Strada Densușianu (Jókai-u.) 12. sz. 2594

Mollere: Képzelt beteg és Drasche Lázár Éva kis keze című könyvet megvételre keresem. Cim Hegedüs Hirlapíródába. 2636H

Tizedes mérleget megvételre keres Sunfield. Strada Vlahuța 29.

UJ ORA UJ és **ékszerjavító** műhelyben mindenmü órák javítását szakszerűen és jutányosan vállalom **Dr. BARDOS JÓZSEF** Str. Nicolae Zsiga (Lukács György-utca) 7 sz.

Bikszádi gyógyvíz gyomor belhurutos, hólyag, vese, epealvyok, sárgaság és gyomorkelény mindenfűszer üzletben kapható lerakatom **Weisz Bernát Rt.** Oradea-Mare

Ellenbőgen Tobias Satu-Mare, bikszádi viz nagylerakat. 2681H

Épület- és butorasztales munkákat legjutányosabb árban készít **BELES asztalos** Str. Grivite (Sanc-u.) 22. Tölgyfa gyermek reform-székek, lájték-árak állandóan raktáron.

Kerékpárok Varrógépek állandóan raktáron. Javítások szakszerűen készülnek **Konrácnál** Strada Baros-utca 10.

FIGYELEM! Férfi szövet öltöny — — 975 Leitől Munkás nadrág — — 155 " Gyerek kostyum — — 220 " a legszebb kivitelben kaphatók **ROSENFELD ÉS ROTH cégnél** Strada Nicolae Iorga (Zöldia-utca) 23.

Megnyílt a Calea Victoriei (Kolozsvári-utca) 33. szám alatt szerb-módszerű

kompós kenyér sütödém! Elsőrendű kenyér! **Napi áránál olcsóbb!** Privát sütés reggel 8 órakor jutányos árban.

Konstantinovici Fiókarusítás a Vitéz Mihály-téri sátorban.

IVANJANOS vasöntőde és gazdasági gépgyára **ORADEA-MARE,** Calea Decebal (Vitéz-u.) Gyárt: ujrendszerű fogas kerék áttételekben presekot, szállószuokot, valamint ujrendszerű ékeket, boronákat és azonfelül a legkomplikáltabb

vas- és fém öntéséseket vállalja Raktáron nagymennyiségű különböző százalékos csapágtyém.

Szőlőparcellák a Str. Pasteur (Kórház-utca) végén a kefégyárral szemben, tiszta fajszoók terméssel együtt 25 — ezer lei-ig, 1000 quadratméterenként, volt Rimanóczy-féle szőlő tisztán csemege szőlő 1000 quadratméterenként 36,000 lei. Mindegyik egy évi részletfizetésre, **eladók.**

WEINBERGER STRADA ANONIMA (KOMMENDANS-RET) 1 sz.

NAGY SZÁRAZ, FÖLDSZINTES GYÁRHÉLYISÉGET KERES PELIKÁN MILL BORITÉNGYÁR STRADA CASAPIEI (MÉSÁROS-UTCA)

Vízumokat, utseveleket legolcsóbban, elintéző **leggyorsabban**

Schreier Strada Iosif Vulcan (Nagy Sándor-utca) 1 szám' **Sutármegbizásokat** Bucuresti, Brassó, Kolozsvár és Temesvárra a leggyorsabban teljesít.

Fűtők, Hűtőszerek gyönyörű ridikülok, utazó kosarak, gyermekkoscsik, játékok ajándéktárgyak nagyon olcsók a **DO'R** ban Regele Ferdinand No. 16

Butorok gyári áron kaphatók a legfinomabbtól, a legolcsóbbig **Steiner butorgyárossnál** Avr. Iancu (Kossuth-u.) volt Farago börtület.

Nagyon olcsón vásárolhat szörmekabátokat Leichner-nél, Str. Ep. Ciorogariu (Uri-utca) 4.

Raktár kisebbszűrű központonban azonnala kiadó. Cim a kiadóban. 2691

Kertvárosban ház helyek eladók. Értekezhetni dr. Pelle ügyvédnél Str. Episc. Ciorogariu (Uri-utca) 21. Delután 4—6 között. 2604

Zongora rövid és pianó bérbeadó Str. Plevnei (Timár-utca) 10. 2590

Elegáns Körber-kocsi, 4 gummi és 4 vaskerekekkel eladó. Str. Wilson (Fűzes-utca) 67/a. 2692

Harmonium eladó 11 változatos. Strada Fabricelor (Gyar-u.) 35/a. 2697

Pékség lakással, üzlettel azonnala átadó. Értekezni lehet Str. Caragiale (Nyárfá-utca) 8. Boros. 2713H

Plata Regina Maria (Bemer)-téren üzletihelyiséget kiadó, érdeklődők adják le címüket a kiadóhivatalnál. 2711

Veszünk butorokat, szönyegeket teljes lak- és iroda berendezéseket, Wertheim kasz-szát, zongorát, csillárokat, porcellánokat, régiségeket stb. — Meghívásra házhoz megyünk.

Frenkel és fia butor, szönyeg és régiségkereskedők, Strada General Mosoiu, (volt Mezey Mihály-utca) 10. szám.

Cipész-műhelyemet Str. I. C. Brațianu (Szaniszló-utca) 32. szám alatt **megnyitottam.** Mérték után készítek elsőrendű cipőket szolid árban. Javítások gyorsan. — Kész cipők raktáron.

Szupper Károly. **Hálószoba** 23-as Vertheimszék-terny jutányos árban eladó, törött aranyat, ezüstöt, gyémántot, briliánsat magas árban beváltok

Weisz Lipót műorás és ékszerész Avram I. Kossuth-u. 18

Görög oldalon ház helyeknek, kertgazdaságnak, szőlőnek alkalmas **parcellák** olcsón eladók.

Értekezhetni a „Takarekosságnak” takaréks és segélyszövetkezetnél, Str. Delavrance (volt Ritók Zsigmond-utca) 1. Ügyvédi kamara épület I. emelet.

ÓRÁK ékszerek eladása, szak-szerű javítása a legkomplikáltabb **TISZAY-nál** Alexandri (Teleky-u.) 9. jutányos árak. Precíz munka.

Óra-, ékszerjavítás felelősség megkötésével készítik. Óra-ékszerek nagy választéka **BRENN** Strada Vlahuța (Szt. János-ut)

Külföld

24% kamatra kezelt gánpénzt teljes Adásvételi Részlet Traian (Széchenyi) Ertesítés delután

Utlevél, bérlet, igazolványhoz és legolcsóbban Zelegkésznél Str. C. tianu (Szaniszló) Felvételek este

Női ruhák, kabátok 300—700 cső gépszurozó (Kórház-utca) 4. Kézimunkák, golyók, horgolások, kelim, szmink, Podgoria (Szt. Sinalep) 100—62. ház. (Repülő-híd)

Diva Ridiculous fésűk, kefék, mekijátékok, dektárgyak, legolcsóbban

Sas-pas Mindenki maga a legszperza szóna a ki Schulhof vesz anyagot, m vökelekkel

11 Ingen A legfinomabb lyem és gyapji **leszállított** Vidéki rendelése tel a legpontosa téztetne

ORIE Szövőművésze **ORADEA-MARE** Premontrei gítere va épület.

ROGER & G FEHER ÉS EGÉ fogai lesznek **ROGER & G** utolérhetel

SAVON DEN FOGSZAPP haszná

SAVON DEN FOGSZAPP haszná

ROGER & G KELLÉTEK A GÉSE

Óra-, ékszerjavítás felelősség megkötésével készítik. Óra-ékszerek nagy választéka **BRENN** Strada Vlahuța (Szt. János-ut)

Óra-, ékszerjavítás felelősség megkötésével készítik. Óra-ékszerek nagy választéka **BRENN** Strada Vlahuța (Szt. János-ut)